ออกมาให้ชัดเจนเลยสิว่า เหล่าท่านชัยคฺในมหาวิทยาลัยอัลอัซฮัร ล้วนแล้วแต่เป็น “คณะสัตว์ผู้ชำชองในด้านกะลาม”!?

ความร้อนรนที่เกิดขึ้นจากความรู้อันน้อยนิดของผู้แอบอ้างชัยคฺบูคุบซะฮฺ

หลังจากที่ข้าฯ ได้วิภาษให้เห็นถึงความฉ้อฉลของผู้ที่นำเอาอัลอิญาซะฮฺจากชัยคฺบูคุบซะฮฺ ﷺมาโฆษณาชวนเชื่อเพื่อรับรองแนวทางของตัวเองกันไปแล้ว ก็ปรากฏว่า มีกระทาชายผู้ยึดติดฝังหัวกับราชครูของตนเองบางคน ได้ออกอาการดิ้นทุรนทุรายพร้อมทำการแก้ตัวจนแสดงอาการที่ตรงกับภาษิตไทยว่า “ลิงแก้แห” กันอย่างน่าอดสู ซึ่งการแก้ตัวของเขาก็ไม่ได้ทำให้ทุกอย่างคลี่คลายลงไปเลย หากแต่สร้างปัญหาตามมาอย่างมากมาย จนกระทั่งข้าฯ คิดไปว่าคำกล่าวในภาษาอาหรับที่ระบุว่า "من قلَّ علمُه كثُر كلامُه" (ผู้ใดมีความรู้น้อยคำพูดของเขาจะมาก) ถือเป็นคำพูดที่เข้ากันได้ดีกับพฤติกรรมการแก้ตัวของเขา เพราะนอกจากจะมีการ “พูดมาก” อันสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ที่น้อยนิดแล้ว ยังเพิ่มปัญหาให้มีมากขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

อิควานีย์ผู้นี้ได้กล่าวติเตียนข้าฯ กลับมาว่า

“แต่น่าประหลาดใจที่มีผู้พยายามด้อยค่าใบอิญาซะฮฺและสายรายงานความรู้ของผู้อื่นทั้ง ๆ ที่ตนเองนั้นดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเดียวกันนี้”

วิภาษ:

ข้อเขียนของข้าฯ ที่ผ่านมาไม่ได้มีส่วนใดที่ด้อยค่าการอิญาซะฮฺเลยแม้แต่น้อย เป้าหมายของข้าฯ ในการวิภาษอิญาซะฮฺที่คนบางคนนำมาโฆษณาสู่สังคมนั้น มุ่งหมายไปยังประเด็นเรื่องการอ้างว่า *“มีการสืบทอดความรู้กันเป็นสายธารโดยปราศจากความผิดเพี้ยนและมีความน่าเชื่อถือ”* ทั้งที่บรรดาผู้รู้ในสายธารอัซซะลัฟได้กล่าวกันว่า “อัลอิญาซะฮฺ” ไม่ใช่สิ่งรับรองความถูกต้องทางศาสนาของผู้รับ และยังไม่ใช่ตัวรับประกันว่าผู้รับอิญาซะฮฺจะรักษาจุดยืนและความเข้าใจทางศาสนาดั้งเดิมของตนเองตลอดไปตราบจนเสียชีวิต

สิ่งที่น่าขำไปมากกว่านั้น ตัวของท่านชัยคฺมุฮัมมัด บูคุบซะฮฺﷺเองนี่แหละที่เป็นหนึ่งในนักวิชาการที่อาจเรียกได้ว่า “ไม่ให้ค่า” กับอัลอิญาซะฮฺมากที่สุดคนหนึ่งแล้ว ดังที่ท่านชัยคฺบัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์ ลูกศิษย์คนสนิทของท่าน ผู้เขียนประวัติชีวิตของชัยคฺได้ยืนยันว่า ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺไม่เคยให้ความสำคัญกับอัลอิญาซะฮฺต่าง ๆ กล่าวคืออัลอิญาซะฮฺที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺได้รับมานั้นเป็นเพียงการตะบัรรุก (แสวงหาความดีงาม) และการเชื่อมต่อสายธารความรู้กับตัวท่านนบีﷺเท่านั้น และสำหรับความรู้ทางศาสนา แนวทางของท่านชัยคฺเป็นเรื่องของการเรียนรู้และอิจติฮาด (วินิจฉัยโดยอิสระปราศจากการยึดติดต่อความเห็นใด) ด้วยเหตุนี้ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺจึงได้รับอิญาซะฮฺจากผู้รู้ในปริมาณที่น้อยมากชนิดไม่เกินไปกว่านิ้วมือของเรา[15]

ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้กล่าวถึงจุดยืนของท่านในเรื่อง “อัลอิญาซะฮฺ” ที่ท่านได้รับจากอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ ไว้ว่า

وإن كنت لا أعتبر ذلك ولا أميل إلى الاشتغال به، لأنه باللعب أشبه.

“และแม้ว่าข้าพเจ้า จะไม่ถือเอาสิ่งนั้น (หนังสืออิญาซะฮฺที่อัลฮาฟิซฺอะฮฺมัดออกให้-ผู้แปล) มารับพิจารณา (ไม่ให้คุณค่ากับมัน-ผู้แปล) และจะไม่ปรารถนาต่อการสาละวนทุ่มเทไปกับมันก็ตาม **และแท้จริงแล้วมันเหมือนกับสิ่งไร้สาระมากกว่าเสียอีก**”[16]

ฉะนั้นคนที่ด้อยค่าการอิญาซะฮฺตามที่อิควานีย์ตนนี้ระบุมา คงไม่ใช่ใครอื่นนอกเสียจากเป็นท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺ!

สำหรับคำพูดของเขาที่ติเตียนข้าฯ ว่า ข้าฯ ดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้อิญาซะฮฺ “*แม้กระทั่งการแสวงหาอิญาซะฮฺผ่านช่องทางออนไลน์ก็ยังทำ*” นับเป็นอีกจุดหนึ่งที่สะท้อนนิสัย “นักมโน” ของเขาออกมาอย่างน่าละอาย มันช่างสวนทางกับมารยาทอิสลามที่พวกเขามักพูดสอนสังคมให้ช่วยกันธำรงรักษาเสียนี่กระไร เพราะมารยาทพื้นฐานในการพูดถึงชีวิต

---

[15] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรฺชชะรี็อฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ*, หน้า 187-188.

[16] เรื่องเดียวกัน, หน้า 187.

ส่วนตัวและรายละเอียดการหาความรู้ของผู้อื่น เขากลับไม่รักษาหลักการศาสนาไว้ ทั้งที่เขาไม่ได้รู้จักชีวิตส่วนตัวของข้าฯ เลย ไฉนถึงเสนอหน้ามาพูดถึงข้าฯ โดยไม่ทราบข้อเท็จจริงได้

คำพูดที่เขากล่าวว่า ข้าฯ ดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้ได้อัลอิญาซะฮฺ นับเป็นคำพูดโกหกที่ออกมาจากปากของคนที่ไม่ระวังปากในการวิจารณ์คนอื่น มันเหมือนราวกับเขาเป็นบุคคลที่ไม่เคยครอบครองอัลอิญาซะฮฺใดและพร้อมจะเป็นเดือดเป็นแค้นที่ใครบางคนที่ตนเองไม่ชอบได้รับสิ่งนี้มา เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ข้าฯ จึงต้องชี้แจงให้ฟังในโอกาสนี้

ตลอดเวลาร่วม 2 ปีที่ข้าฯ ได้เรียนและรับความรู้ในเรื่องอัตเตาฮีดจากฟะฎีละตุชชัยคฺ อับดุลลอฮฺ บินมะฮฺมู้ด อัลฮัซซาอฺ ข้าฯ ไม่เคยปริปากขออิญาซะฮฺใดจากท่านเลยแม้แต่ครั้งเดียว จนเมื่อวันเวลาผ่านไปร่วม 2 ปีที่ข้าฯ ได้อ่านตำรากับท่านและให้ท่านทำการอธิบายตำราทีละวรรคตอนอย่างละเอียด ท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัลฮัซซาอฺ เองกลับเป็นคนเอ่ยปากบอกข้าฯ ก่อนว่า ท่านจะเปิดมัจลิซุซซะมาอฺ (วงความรู้ที่มีการอ่านตัวบทและอิญาซะฮฺให้แก่สานุศิษย์หลังปิดมัจลิซ) โดยตัวท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัลฮัซซาอฺ จะไม่ได้เป็นผู้มอบอิญาซะฮฺให้แก่ข้าฯ เอง แต่ท่านได้ขอต่อครูของท่านอีกที คือท่านฟะฎีละตุชชัยคฺ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์ ให้มอบอัลอิญาซะฮฺแก่ข้าฯ ตัวท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺจะทำหน้าที่เป็นผู้อ่านตัวบทตำราแทน ทั้งนี้ท่านอธิบายว่า เรื่องอิญาซะฮฺยังคงมีความสำคัญต่อศาสนาของเราและการรับสายรายงานจากท่านชัยคฺ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์ จะส่งผลให้ตัวสายรายงานมีฐานะสูงกว่ามาก เนื่องเพราะสถานะของชัยคฺอับดุซซะลามนั้นมีทั้งความรู้และความอาวุโสมากกว่าตัวท่าน อีกทั้งยังมีสายรายงานเชื่อมต่อโดยตรงกับท่านอัลลามะฮฺ อัซซัยยิด ชัยคุลอะร็อบวัลอะญัม บะดีอุดดีน ชาฮฺ อัรรอชิดีย์ อัซซินดีย์ อัลฮุซัยนีย์ﷺนักปราชญ์ฮะดีษซะละฟีย์นามระบือผู้เป็นครูของนักฮะดีษมากมายและยังมีสายตระกูลสืบไปถึงท่านเราะซูลﷺผ่านท่านอัลฮุซัยนฺﷺอีกด้วย

ฉะนั้นอิญาซะฮฺที่ล้ำค่านี้ซึ่งข้าฯ ได้รับมาจากท่านชัยคฺ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์ นักฟิกฮฺฮัมบะลีย์แห่งประเทศคูเวต จึงเกิดขึ้นมาได้โดยข้าฯ ไม่ได้ดิ้นรนร้องขอใด ๆ เลย ท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺเองเป็นคนสั่งใช้ให้ข้าฯ ทำการรับอิญาซะฮฺ ทั้งนี้เพราะท่านเห็นว่าข้าฯ ได้

เรียนตำรากับท่านมาร่วมสองปี (บัดนี้ก็ยังเรียน) และเชื่อฟังคำชี้แนะจากท่านทุกประการในเรื่องศาสนา

ท้ายที่สุดท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺจึงได้รับรองข้าฯ ให้ท่านอัชชัยคฺ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์ รับทราบและทำให้ข้าฯ ได้รับอิญาซะฮฺจากตัวท่านมาในท้ายที่สุด **ฉะนั้นคำพูดเขาที่กล่าวว่า ข้าฯ “ดิ้นรนทำทุกวิถีทาง” จึงเป็นคำพูดโกหกตามนิสัยที่พวกเขาได้เคยโกหกใส่ศาสนามาตลอด**

ส่วนที่อิควานีย์ผู้นี้กล่าวออกมาว่า *“แม้กระทั่งการแสวงหาอิญาซะฮ์ผ่านช่องทางออนไลน์ก็ยังทำ”* ดูเหมือนราวกับว่าเขาจะด้อยค่าใบอิญาซะฮฺที่ได้ผ่านเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ หากเขามีเจตนาเช่นนี้จริง นั่นก็อาจเป็นไปได้ว่าเขาอาจมีความเข้าใจว่า อิญาซะฮฺจำต้องได้มาผ่านการเห็นเนื้อหนังและร่างกายจริงระหว่างครูกับศิษย์เท่านั้น ถ้าเห็นผ่านจอสี่เหลี่ยมจะไม่ถือว่า “ผ่านมาตรฐาน” ของ “โรงเรียนอิควาน” แม้ว่าระบบการเรียนศาสนาออนไลน์, สอบผ่านออนไลน์และให้อิญาซะฮฺออนไลน์จะได้รับการยอมรับไปทั่วโลกแล้ว โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยอิสลามนครมะดีนะฮฺที่มีหลักสูตรปริญญาตรีออนไลน์ หรือตัววิทยาลัยสอนศาสนาอิสลามของมัสยิดอันนะบะวีย์เองก็มีการลงทะเบียนเรียนและสอบออนไลน์กันทั่วโลกจนเป็นมาตรฐานกันแล้ว ผู้รู้คนสำคัญในโลกนี้ เช่น ท่านชัยคฺอับดุลมุฮฺซิน อัลกอซิม, ชัยคฺมุฮัมมัด บินเคาะลีฟะฮฺ อัตตะมีมีย์, และชัยคฺซุอู้ด บินอับดิลอะซี้ส อัลเคาะลัฟ ต่างก็ได้ให้การยอมรับการอิญาซะฮฺผ่านระบบออนไลน์แล้ว หากอิควานีย์ผู้นี้มีปัญหากับการเรียนผ่านระบบออนไลน์ เขาก็ควรจะเขียนหนังสือประณามการทำลายระบบสายรายงานของสถาบันการศึกษาเหล่านี้เสียเถิด ซ้ำร้ายไปกว่านั้น วิกฤติโรคระบาดโควิดทั่วโลกตั้งแต่ปี 2563 มาได้ส่งผลให้สถาบันการศึกษาหลายแห่งต้องปิดระงับการเรียนลงไป ในระหว่างนี้มีวิทยานิพนธ์จากมหาวิทยาลัยอิสลามทั่วโลกทั้งปริญญาโทและปริญญาเอกล้วนแล้วแต่ต้องทำการสอบวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาผ่านระบบออนไลน์มากมายหลายกรณี **หากใช้มาตรฐานนี้แล้ว บรรดาผู้รู้ที่ได้ปริญญาโทและเอกในระหว่างกักตัวจนต้องสอบผ่านระบบออนไลน์อย่าง Zoom จะไม่พลอยเกิดด่างพร้อยในตำแหน่ง “ดอกเตอร์” กันหมดหรือ?**

หากอิควานีย์คนนี้เป็นผู้ที่มีความเข้าใจว่าการอิญาซะฮฺผ่านสื่อออนไลน์เป็นเรื่องกระทำกันไม่ได้ เนื่องจากการอิญาซะฮฺเป็นสิ่งที่ต้องมีการเห็นเนื้อหนังมังสาจริงระหว่างครูกับศิษย์ เช่นนั้นเขาก็จงรู้ไว้เถิดว่าชาวซะลัฟได้เคยรายงานฮะดีษกัน โดยที่ครูกับศิษย์ไม่ได้เห็นหน้ากันในขณะรายงานฮะดีษเลย ไม่ว่าจะเป็นการรายงานฮะดีษจากหลังผ้าม่าน, หลังกำแพง หรือแม้แต่การรายงานฮะดีษของครูฮะดีษที่ตาบอดซึ่งไม่อาจมองเห็นได้เลยว่า ลูกศิษย์ที่อยู่เบื้องหน้าคือใคร ถ้าหากฐานความถูกต้องของอิญาซะฮฺอยู่ตรงที่ “การเห็นหน้า” ฮะดีษในจำนวนนี้ก็จะกลายเป็นฮะดีษเฎาะอีฟไปโดยปริยาย ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แต่หากฐานความถูกต้องอยู่ตรงที่ “การฟังการอ่านตัวบท” เช่นนั้น การอิญาซะฮฺฮะดีษผ่านระบบออนไลน์ก็ย่อมเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามเงื่อนไขการรายงานฮะดีษ ทั้งนี้เพราะมีการเห็นภาพวิดีโอของครูผู้สอนและผู้เรียน อีกทั้งยังมีเสียงที่สามารถฟังได้อย่างชัดเจน ไม่มีสิ่งใดคลุมเครือชวนให้เข้าใจตัวบทผิดได้ หากสัญญานไม่ขัดข้องรบกวนใด ๆ ไปเสียก่อน (ซึ่งโดยมากมักมีการถ่ายคลิปมาลงในภายหลัง-ผู้แปล) ข้าฯ ขอแนะนำให้อิควานผู้นี้ศึกษาเงื่อนไขการอิญาซะฮฺผ่านระบบออนไลน์ให้ถ่องแท้เสียก่อน มิใช่สักแต่เชิดชูครูของตนเองจนแสดงพฤติกรรมของการด้อยค่าระบบการส่งทอดความรู้สมัยใหม่ที่มหาวิทยาลัยอิสลามหลายแห่งให้การยอมรับ ก่อนที่จะเสียหายไปกว่านี้เขาจงอ่านวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโท สาขาฮะดีษ จากมหาวิทยาลัยอัลมะดีนะฮฺอัลอาละมียะฮฺ เขียนโดย อุซามะฮฺ บะดีอฺ ซะอีดาน ซึ่งค้นคว้าในเรื่องนี้ไว้อย่างกระจ่างมาอ่านเสียก่อน[17] ศึกษาให้ถ่องแท้ก่อน แล้วค่อยโฆษณาก็ได้ เกรงว่าเขาเองจะเข้าจำพวก “มีความรู้น้อยแต่พูดมาก” ไปเสียแทน

ที่ตลกร้ายไปมากกว่านั้นก็คือ อิควานีย์ผู้นี้ไม่ทราบเอาเสียเลยว่า ตัวท่านอัลมุฮัดดิษ อัชชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัซซะอฺด์ﷺเองที่เป็นผู้เล่าให้ฟังว่า ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้อิญาซะฮฺสาย

[17] อุซามะฮฺ บะดีอฺ ซะอีดาน, “อัลอิญาซาตอัลฮะดีษียะฮฺวะเฎาะวาบิฏุฮาฟีวะซาอิลิตตะวาศุลอัลอิจติมาอีย์ อัลฮะดีษะฮฺ ดิรอซะฮฺมุกอเราะนะฮฺ,” (ริซาละฮฺมุก็อดดะมะฮฺลินัยลิดะเราะญะติลมาญิซตีร ฟิลฮะดีษอัชชะรีฟ, 1435).

รายงานที่ท่านมีให้แก่ชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัซซะอฺด์ﷺ**ด้วยการอิญาซะฮฺปากเปล่าผ่านโทรศัพท์! (ยิ่งกว่าระบบออนไลน์!) ก่อนที่ชัยคฺจะออกหนังสืออิญาซะฮฺอามมะฮฺให้ในภายหลัง**[18]

ช่างย้อนแย้งเหลือเกินตัวเขาเชิดชูชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺว่าออกอิญาซะฮฺให้อย่างเข้มงวด แต่เขากลับทำลายมาตรฐานการให้อิญาซะฮฺผ่านโทรศัพท์ที่ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺ ﷺเป็นผู้ยอมรับไปเสียเอง ช่างแปลกประหลาดเหลือหลาย

อย่างไรก็ตามแต่ ถ้าหากอิควานีย์ผู้นี้เข้าใจไปเสียเองว่า อิญาซะฮฺทุกฉบับที่ข้าฯ ได้รับมาล้วนแล้วแต่ผ่านระบบออนไลน์ ที่หมายถึง **ตัวครูกับศิษย์ไม่เคยเห็นหน้าค่าตาหรือไม่เคยรู้จักกันมาก่อน** เพียงแต่ไปลงทะเบียนรับสั่ว ๆ ส่งเดชเอา เช่นนั้นเขาก็ย่อมมโนถึงชีวิตผู้อื่นผิด ๆ ไปเสียเอง เพราะข้าฯ ได้เคยพบเจอและนั่งเรียนต่อหน้าท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัลฮัซซาอฺ มาแล้ว หนังสือเล่มสำคัญที่ข้าฯ ได้เรียนต่อหน้าท่านเป็นการส่วนตัวคือหนังสือ “นะวากิฎุลอิสลาม” (สิ่งที่ทำให้บุคคลสูญสิ้นอิสลามไป) ของอิมามมุฮัมมัดบินอับดิลวะฮฺฮาบﷺอีกทั้งยังมีการฟังการอธิบายสารประโยชน์ในเรื่องของแนวทางซะลัฟจากท่านในหลาย ๆ เรื่องเป็นเวลาร่วมเกือบหนึ่งอาทิตย์ ทั้งที่บันทึกวิดีโอไว้และมิได้บันทึก และภายหลังจากแยกย้ายกลับประเทศไป ข้าฯ ก็ได้เรียนตำราของอิมามมุฮัมมัดบินอับดิลวะฮฺฮาบﷺกับท่านต่อเป็นการส่วนตัว โดยเป็นการเรียนในแบบที่ต้องอ่านทุกอักษรและทุกหน้าพร้อมฟังคำอธิบายจากท่านในแต่ละวรรคตอน เป็นเช่นนี้ต่อเนื่องมาร่วมสองปีแล้วจนถึงบัดนี้ ครั้นเมื่อท่านตั้งใจจะเดินทางมาเยือนประเทศไทยในปีที่แล้ว (2567) ทว่าด้วยประสงค์ของพระองค์อัลลอฮฺﷻตัวท่านชัยคฺได้ติดเหตุขัดข้องบางประการจนไม่สามารถเดินทางมาได้ ท่านจึงได้จัดทำมัจลิซการอ่านตัวบทและตะอฺลี๊ก (อธิบายแบบย่อ) ให้แก่ข้าฯ เป็นวาระเฉพาะ โดยท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺเป็นผู้อ่านฮะดีษทั้ง 40 บทของอิมามอันนะวะวีย์ﷺและท่านชัยคฺ ดร. อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์ เป็นผู้อธิบาย

---

[18] อับดุลลอฮฺ บินอับดิรเราะฮฺมาน บินมุฮัมมัด อัซซะอฺด์, *ษะบัตนัสมิลอักดิบิตัรตีบอะซานีดอัซซะอฺด์*, เขียนเชิงอรรถโดย อะฮฺมัด บินอับดิรร็อซซาก บินมุฮัมมัด อาลิอิบรอฮีม อัลอันเกาะรีย์ (ม.ป.ท.: ม.ป.พ, ม.ป.ป.), หน้า 30.

ภายหลังจากที่สัมมนาครั้งนี้จบลงไป ท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺ ก็ได้รับรองข้าฯ ต่อชัยคฺ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์ พร้อมบอกเล่าให้ท่านทราบถึงการทำงานของสำนักพิมพ์อัซซาบิกูน (บัดนี้เป็นมูลนิธิเพื่อนมุสลิมแล้ว) ทั้งนี้ก็เพื่อขอให้ท่านมอบอิญาซะฮฺอามมะฮฺ (การอนุญาตให้รายงานทุกสิ่งจากชัยคฺต่อได้) แก่ข้าฯ ในท้ายที่สุดด้วยพระประสงค์ของอัลลอฮฺ ﷻ ท่านชัยคฺ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์ ก็ได้ออกเอกสารอิญาซะฮฺให้แก่ข้าฯ

ทั้งชัยคฺอับดุลลอฮฺ อัลฮัซซาอฺ และ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัลละกาวีย์ ทั้งสองเป็นนักวิชาการที่ทำหน้าที่สอนศาสนาภายใต้สังกัดของกระทรวงเอากอฟแห่งประเทศคูเวต โดยชัยคฺอับดุลลอฮฺเป็นลูกศิษย์ของท่าน ดร.อับดุซซะลาม อีกที และชัยคฺอับดุลลอฮฺ เองดำรงตำแหน่งเป็นเคาะฏีบและผู้สอนภายใต้สังกัดกระทรวงเอากอฟสาขาเผยแผ่ศาสนา หน้าที่หลักของท่านคือสอนอุศูลุลฟิกฮฺและวิชาฟิกฮฺแก่ผู้คนในสังคม ส่วน ดร.อับดุซซะลาม ก็จะสอนในส่วนของด้านอัตตัฟซีร, ฮะดีษและฟิกฮฺตามมัสฮับอัลฮัมบะลีย์เป็นหลัก

ฉะนั้นหากอิควานีย์คนนี้ เข้าใจไปเองว่า ข้าฯ ได้อิญาซะฮฺผ่านรูปแบบที่ไม่มีความเข้มงวดและตัวผู้ให้อิญาซะฮฺก็ไม่รู้จักตัวตนและการทำงานของข้าฯ เช่นนี้ถือว่าเป็นการนึกคิดที่มดเท็จไปเองของเขา เพราะข้าฯ ต้องเรียนกับชัยคฺอับดุลลอฮฺเกือบ 2 ปีชัยคฺจึงจะขออิญาซะฮฺครูของท่านให้แก่ข้าฯ เพราะฉะนั้นคำพูดของเขาที่กล่าวออกมาว่า

“ควรให้เกียรติและยอมรับในความรู้ของผู้อื่น โดยเฉพาะเมื่อความรู้นั้นได้รับการรับรองจากบรรดาผู้รู้ที่น่าเชื่อถือ การลดทอนคุณค่าของระบบอิญาซะฮ์เท่ากับการปฏิเสธระบบการศึกษาอันทรงคุณค่าที่ประชาชาตินี้ได้รักษาสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ผู้ที่เดินตามรอยสะลัฟอย่างแท้จริงย่อมรู้ดีว่า การวิพากษ์วิจารณ์ต้องตั้งอยู่บนหลักฐานและความจริง ไม่ใช่การพร่ำเพ้อด้วยถ้อยคำที่แสดงถึงความอ่อนด้อยทางปัญญาและจริยธรรม”

ข้าฯ ขอถามว่าตัวท่านเองมิใช่หรือที่ไม่เคยยอมรับอิญาซะฮฺที่ผู้อื่นมี? ข้อความเหล่านี้ทำไมถึงไม่เคยใช้เตือนสติตัวเองบ้างเสียเล่า โดยเฉพาะผู้เป็นอาจารย์ที่ตนเทิดทูนนักหนาสังคมล้วนได้ประจักษ์ถึงความโอหังและกำแหงของเขาในระดับที่ดูถูกเหยียดหยามเคราของผู้อื่นให้มีสถานะเหมือนเคราของสุนัข ซ้ำยังถ่มน้ำลายใส่ผู้อื่นระหว่างบรรยาย อิควานีย์ผู้นี้ไม่

เคยเห็นพฤติกรรมนี้ของอาจารย์ตัวเองหรือ? เปล่าเลยเขาเห็นอยู่ตำตา **และเขาก็จะทำนิ่งเงียบกับความเสื่อมทรามทางพฤติกรรมของอาจารย์ตนเองไปเช่นนี้ต่อไป โดยจะไม่กล่าวถึงพฤติกรรมหยาบคายของผู้เป็นครูที่ตนเองเชิดชูหลังจากนี้อีกเช่นที่เคยผ่านมาตลอด 10 กว่าปีนี้**

สำหรับสายรายงานที่ ดร.อับดุซซะลาม ออกให้ข้าฯ นี้ ท่านได้แจ้งถึงการรับอิญาซะฮฺต่อมาจากบรรดาครูของท่านถึง 14 คนดังนี้

ผู้รู้สามท่านต่อไปนี้ คือ กลุ่มนักปราชญ์ที่ ดร.อับดุซซะลาม ได้รายงานฮะดีษ “อัลมุซัลซัลบิลเอาวะลียะฮฺ” ต่อจากพวกเขามา นั่นคือ

1. อัลลามะฮฺ มุฮัมมัด บินอับดิลฮาดีย์ อัลมันนูนีย์ อัลมัฆริบีย์
2. อัลลามะฮฺ อัลมุฟตีย์ อัชชาสิลีย์ อันนัยฟัร อัตตูนิซีย์
3. อัชชัยคฺ อัลฮะกีม มุฮัมมัด อักบัร อัลฟารูกีย์ อัลฮินดีย์

และ 11 ท่านต่อไปนี้ คือกลุ่มนักปราชญ์ที่ ดร.อับดุซซะลาม ได้รายงานฮะดีษและความรู้ศาสนาแขนงต่าง ๆ จากพวกเขามา รายชื่อของพวกเขามีดังนี้

4. อัชชัยคฺเศาะฮีรุดดีน อัลมุบาร็อกฟูรีย์[19]
5. อัชชัยคฺ อัลมุฟตีย์ ฮะกีม มุอัมมัร อะฮฺมัด ฮะซัน อัฏฏุวันกีย์
6. อัลมุฮัดดิษ อัซซาฮิด มุฮัมมัด อับดุลลอฮฺ อัศศูมาลีย์
7. อัลลามะฮฺ อับดุลกอดิร บินอับดิลละฮฺ บินชะเราะฟิดดีน
8. อัลกอฎีย์ มุฮัมมัด อัลฮาฟิซฺ บินมูซา ฮุมัยดฺ อัลมะดะนีย์
9. อัลลามะฮฺ มุฮัมมัด อัลฮะบี้บ อิบนุลคูญะฮฺ
10. อัชชัยคฺ อัลอัลลามะฮฺ อัลมุอัมมัร มุฮัมมัด บินอับดิลละฮฺ อาดูว์ อัชชันกีฏีย์
11. อัชชัยคฺ อบูบักร มุฮัมมัด ซุฮัยรฺ อัชชาวีช

---

[19] อัชชัยคฺเศาะฮีรุดดีน อัลมุบาร็อกฟูรีย์ ได้รับสายรายงานและความรู้มาจากท่านชัยคฺอะฮฺมะดุลลอฮฺ อัดดิฮฺละวีย์และจากชัยคฺมุฮัมมัด อับดุรเราะฮฺมาน อัลมุบาร็อกฟูรีย์ เจ้าของตำรา “ตุฮฺฟะตุลอะฮฺวะสี้ย์” (อธิบายฮะดีษซุนันอัตติรมิสีย์)

12. อัชชัยคฺ อัลมุฮักกิ๊ก ศุบฮีย์ อัซซามัรรออีย์ อัลบัฆดาดีย์

13. อัลลามะฮฺ ชัยคุลฮะนาบิละฮฺฟีซะมานิฮิ อับดุลลอฮฺ บินอับดิลอะซี้ส บินอะกี้ล

14. อัลลามะฮฺ บะดีอุดดีน อัรรอชิดีย์ อัซซินดีย์ﷺ

ที่เสนอไปนี้ คืออิญาซะฮฺและอิซนาด (สายรายงาน) ที่ข้าฯ ได้รับเกียรติจากอัชชัยคฺ อัลฟะกีฮฺ ดร.อับดุซซะลาม อิบนุฮะซัน อัลฟัยละกาวีย์ ให้เข้าไปต่อท้ายอยู่ในสายโซ่ความรู้ร่วมกับท่านเหล่านั้น **แม้ข้าฯ จะตระหนักด้วยใจจริงว่า ข้าฯ ห่างไกลเป็นล้นพ้นจากความรู้ที่พวกท่านเหล่านั้นซึ่งอยู่บนหัวของข้าฯ ขึ้นไปหาท่านนบีﷺได้รักษาสืบทอดกันมา** หากอิควานีย์ตนนี้จะแค้นเคืองว่า *“คนอย่างอามีน ลอนา มันได้อิญาซะฮฺไปได้อย่างไร”* ข้าฯ ก็ขอแนะนำให้เขารีบดำเนินการประณามชัยคฺอับดุซซะลามที่ได้ออกอิญาซะฮฺให้แก่ข้าฯ เถิด

ข้าฯ ยังคงยืนยันอยู่เช่นเดิม ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาศาสนาของพระองค์อัลลอฮฺﷻว่า การมอบอิญาซะฮฺใด ๆ ก็ตามมิใช่ตัวรับรองว่า บุคคลผู้รับอิญาซะฮฺอยู่บนแนวทางที่ถูกต้องและยังมิใช่ตัวรับประกันว่าเขาจะรักษาความรู้ไว้อยู่เช่นเดิมตลอดไป ท้ายที่สุดแล้วอัลอิญาซะฮฺเป็นเพียงการแจ้งที่มาทางความรู้และมันใช้ประโยชน์ได้ในเชิงแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการสืบทอดศาสนา แต่มันมิใช่สิ่งรับประกันว่าบุคคลทั้งหมดที่อยู่ในสายรายงานจะมีความเข้าใจแบบเดียวกันทั้งหมดในเรื่องของศาสนา อีกทั้งยังมิใช่สิ่งรับรองว่าใครอยู่บนเส้นทางที่ปลอดภัยและใครได้เข้าสวรรค์ ความถูกต้องจะพิสูจน์กันที่เนื้อหา นี่คือจุดยืนที่แท้จริงของชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺที่ได้ละทิ้งแนวทางของอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ไป

ความจริงแล้ว อิญาซะฮฺที่ข้าฯ ได้รับจากชัยคฺที่ข้าฯ ทั้งสนิทและรับความรู้จากพวกท่านเป็นการส่วนตัว ยังมีนอกเหนือจากนี้อีก ซึ่งข้าฯ จะได้แจกแจงมันออกมาอีกทีหลังจากนี้ อินชาอัลลอฮฺ

มีคำถามเกิดขึ้นว่า จรรยาบรรณทางความรู้ที่อิควานีย์ผู้นี้ได้เขียนมาว่า

“ในขณะที่ผู้ถูกวิพากษ์วิจารณ์นั้นได้รับการยอมรับในความรู้จากบรรดาอุละมาอ์ผู้ให้อิญาซะฮ์โดยตรง แต่ผู้วิจารณ์กลับดูถูกและลดทอนคุณค่าของสิ่งที่ตนเองก็ปรารถนาจะได้มาครอบครอง”

จรรยาบรรณทางวิชาการข้อนี้ เขาเอาไว้ใช้กับอาจารย์ของตนเองแต่เพียงผู้เดียวอย่างนั้นหรือ?

และที่เขากล่าวต่อไปว่า

“พฤติกรรมเช่นนี้มิได้แสดงถึงอะไรนอกจากความสับสนในตัวตนและความพยายามที่จะทำลายคุณค่าของสิ่งที่ตนไม่สามารถได้มาโดยง่าย เป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับหลักการของผู้แสวงหาความรู้ที่แท้จริง ซึ่งควรให้เกียรติและยอมรับในความรู้ของผู้อื่น โดยเฉพาะเมื่อความรู้นั้นได้รับการรับรองจากบรรดาผู้รู้ที่น่าเชื่อถือ”

ตัวคนเขียนได้ใช้มารยาทประการนี้กับอิญาซะฮฺของผู้อื่นหรือไม่?

และที่เขากล่าวต่อมาอีกว่า

“การลดทอนคุณค่าของระบบอิญาซะฮ์เท่ากับการปฏิเสธระบบการศึกษาอันทรงคุณค่าที่ประชาชาตินี้ได้รักษาสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ผู้ที่เดินตามรอยสะลัฟอย่างแท้จริงย่อมรู้ดีว่า การวิพากษ์วิจารณ์ต้องตั้งอยู่บนหลักฐานและความจริง ไม่ใช่การพร่ำเพ้อด้วยถ้อยคำที่แสดงถึงความอ่อนด้อยทางปัญญาและจริยธรรม”

จริยธรรมที่เขาสาธยายมานี้ ใช้ได้เฉพาะอิญาซะฮฺของครูที่ตนเคารพรัก แต่ถ้าเป็นอิญาซะฮฺของคนอื่น ก็ให้ด้อยค่าและดูถูกกระนั้นหรือ?

สำหรับข้าฯ ที่โต้แย้งกับคนกลุ่มนี้ยาวนานเกินกว่า 10 ปี ข้าฯ ประจักษ์ด้วยสายตาตนเองมาแล้วว่า ทุกมาตรฐานความเข้มงวด, ความเคร่งครัดและจริยธรรมอิสลามนั้น พวกเขาเอาไว้ใช้กับผู้อื่นนอกองค์กรของตนเอง กับครูผู้เป็นที่รักของตนเองหรือบุคคลในองค์กรของตน พวกเขาจะใช้มาตรฐานอีกชุดหนึ่งเพื่อสนองตอบความคลั่งไคล้ตาบอดที่พวกเขามี ด้วยเหตุนี้คำพูดของท่านเราะซูลﷺที่ได้กล่าวว่า[20] **"لَوْ مُزِجَتْ بِمَاءِ الْبَحْرِ لَمَزَجَتْهُ"** (หากคำพูด

[20] คำพูดภาษาอาหรับที่ข้าฯ ยกมานี้คือคำพูดของท่านนบีมุฮัมมัดﷺแต่น่าแปลกที่อิควานีย์ผู้เป็นเจ้าของบทความที่ข้าฯกำลังโต้แย้งอยู่นี้ กลับใช้สำนวนที่พูดถึงฮะดีษบทนี้ว่าเป็นเพียง “ดังที่มีคำกล่าวว่า” ! นี่ก็มิใช่อื่นใด นอกเสียจากความสะเพร่าของเขาที่ไม่ยอมใส่ใจและจำแนกว่าคำพูดใดคือคำพูดอันทรงเกียรติ

เช่นนั้นถูกผสมกับน้ำทะเล มันก็จะทำให้น้ำทะเลนั้นเน่าเสีย)[21] ข้อเตือนใจจากฮะดีษบทนี้ พวกเขาไม่เคยใช้มันกับครูผู้เป็นที่รักซึ่งเคยด่าทอเถื่อนถ่อยใส่ผู้อื่นมาตลอดเวลาที่ผ่านมา ทั้ง "ถุยถ่ม", "เคราหางหมา", "หวีผมเหมือนกะเทย", "ซะละผี", "เตาอิฐ" และสารพัดพฤติกรรมหยาบทรามของผู้เป็นอาจารย์ของพวกเขาที่ได้แสดงออกมาให้เห็นหน้าเฟสบุ๊คตนเอง ที่เลวร้ายที่สุดก็คือ การเหยียดหยามลดเกียรติปราชญ์ระดับโลก อาทิ เย้ยหยันท่านอัลลามะฮฺ ศอลิฮฺ อาลุชชัยคฺว่าเป็น "เจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ใช่อุละมาอ์", ดูถูก ชัยคฺอะฮฺมัด อันนัจญาร ว่าเป็นเพียงแค่ "นักศึกษา นักค้นคว้า มิใช่ผู้รู้" และยังอาจหาญตำหนิหนังสือเล่มหนึ่งของอิมามแห่งชาวซุนนะฮฺอย่างชัยคฺอิบนุบาซﷺว่า "มีเนื้อหาสนับสนุนการก่อการร้าย" ยังไม่นับรวมพฤติกรรมที่เที่ยวเอารูปของคณาจารย์คนอื่นไปโพสต์ล้อเลียนหน้าเฟซบุ๊คส่วนตัว **วาจาเถื่อนถ่อยเยี่ยงนี้ไม่ทำให้คลองแสนแสบที่เน่าอยู่แล้ว เพิ่มความเน่าเหม็นมากขึ้นเท่าตัวดอกหรือหากวาจาของท่านชัยคฺที่เขาเคารพย้อยลงไปในคลองขนาดใหญ่นี้!?**

อิควานีย์คนนี้ ยังได้กล่าวต่อมาอีกว่า

"ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ที่กล้าวิพากษ์วิจารณ์ความน่าเชื่อถือของใบอิญาซะฮ์ผู้อื่นนั้น คงไม่เคยได้เห็นใบอิญาซะฮ์ที่ตนกำลังวิจารณ์ด้วยซ้ำ หากแต่นั่งเทียนเขียนคำวิจารณ์ลอย ๆ ด้วยความเข้าใจอันผิด ๆ ว่าใบอิญาซะฮ์ทั้งหมดนั้นจะต้องเหมือนกัน"

ข้าฯ มิได้วิจารณ์ความน่าเชื่อในใบอิญาซะฮฺ เพราะใบอิญาซะฮฺไม่ใช่สิ่งรับรองความถูกต้องในความรู้ของผู้รับตั้งแต่แรก สิ่งที่ข้าฯ วิภาษไปคือ การที่พวกอิควานซึ่งนิยมหยิบยกอิญาซะฮฺมารับรองครูของตนเองนั้น เหตุใดถึงมีจุดยืนต่อต้านคำสอนของข้าฯ ทั้งที่คำสอนของข้าฯ ตรงกันทุกอย่างกับครูคนสำคัญของพวกเขาที่อยู่ในใบอิญาซะฮฺ! จุดยืนของอัลฮาฟิซฺ

จากท่านเราะซูลﷺผู้ทรงเกียรติ ผู้ซึ่งพูดออกมาด้วยอัลวะฮฺยุ และคำพูดใดคือคำพูดของนักปลุกปั่นทางการเมืองที่เต็มไปด้วยความเลื่อนลอย

[21] มุฮัมมัด นาศิรุดดีน อัลอัลบานีย์, *เศาะฮีฮฺสุนันอบีย์ดาวูดลิลอิมามอัลฮาฟิซฺสุลัยมานบินอัลอัชอัษอัซซิญิซตานีย์*, เล่ม 3 (อัรริยาฎ: มักตะบะฮฺอัลมะอาริฟลินนัชรฺวัตเตาซีอฺ, 1419), หน้า 196 หมายเลข : 4875. ฮะดีษเศาะฮีฮฺ

อะฮฺมัด อัลฌุมารีย์ ที่มีต่อกลุ่มอัลอะชาอิเราะฮฺนั้น ไม่ทำให้พวกเขาสำเหนียกหรือละอายแก่ใจในใบอิญาซะฮฺที่พวกเขาได้รับมาบ้างเลยหรือ?

ชัยคฺอับดุลลอฮฺ บินมะฮฺมู้ด อัลฮัซซาอฺ

เมื่อครั้งที่ได้สอนหนังสือให้แก่ข้าฯ

ฟะฎีละตุชชัยคฺ ดร.อับดุซซะลาม อัลฟัยละกาวีย์

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله من تواترت إنعامه علينا واستفاضت خيراته إلينا عز من اتصل إليه وجعل قدره مرفوعا وسنده قويا عزيزا وصانه من معضل قهره ،وحفظه من كل علة شاذة تخالف أمره ، وأعلى درجة من تسلسل بتباع سيد العالمين عليه أشرف الصلاة وأتم التسليم وعلى آله و كل صاحب وتابع بإحسان إلى يوم الدين

وبعد :

لقد طلب مني الصاحب النجيب والطالب الحبيب فضيلة الأخ/ الأمين بن وان حامأ لونا أن أجيزه حفظه المولى وبارك فيه .

فأقول وأنا العبد الضعيف ولسان الحال يتمثل بقول القائل :

ولست بأهل إن أجاز فكيف

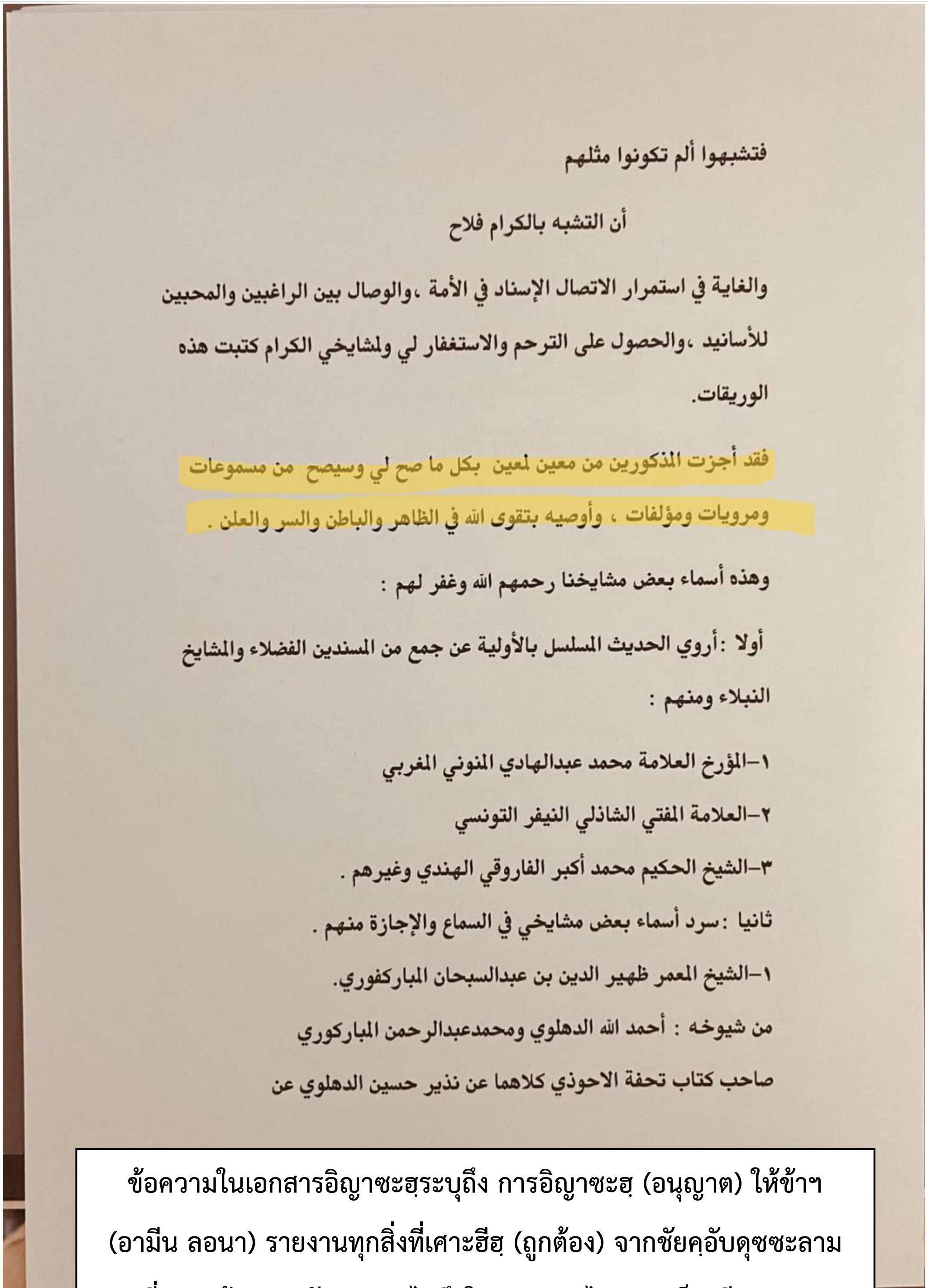
أن أجيز ولكن الحقائق قد تخفى

ولكن متأسي بقول القائل :

إذا أجزت مع القصور فأنني

ارجو التشبه بالذين أجازوا

رغبت بقول من قال :

فتشبهوا ألم تكونوا مثلهم

أن التشبه بالكرام فلاح

والغاية في استمرار الاتصال الإسناد في الأمة ،والوصال بين الراغبين والمحبين للأسانيد ،والحصول على الترحم والاستغفار لي ولمشايخي الكرام كتبت هذه الوريقات.

فقد أجزت المذكورين من معين لمعين بكل ما صح لي وسيصح من مسموعات ومرويات ومؤلفات ، وأوصيه بتقوى الله في الظاهر والباطن والسر والعلن .

وهذه أسماء بعض مشايخنا رحمهم الله وغفر لهم :

أولا :أروي الحديث المسلسل بالأولية عن جمع من المسندين الفضلاء والمشايخ النبلاء ومنهم :

١–المؤرخ العلامة محمد عبدالهادي المنوني المغربي

٢–العلامة المفتي الشاذلي النيفر التونسي

٣–الشيخ الحكيم محمد أكبر الفاروقي الهندي وغيرهم .

ثانيا :سرد أسماء بعض مشايخي في السماع والإجازة منهم .

١–الشيخ المعمر ظهير الدين بن عبدالسبحان المباركفوري.

من شيوخه : أحمد الله الدهلوي ومحمدعبدالرحمن المباركوري

صاحب كتاب تحفة الاحوذي كلاهما عن نذير حسين الدهلوي عن

ข้อความในเอกสารอิญาซะฮฺระบุถึง การอิญาซะฮฺ (อนุญาต) ให้ข้าฯ (อามีน ลอนา) รายงานทุกสิ่งที่เศาะฮีฮฺ (ถูกต้อง) จากชัยคฺอับดุซซะลาม และที่จะถูกต้องจากชัยคฺ (รวมไปถึงในอนาคต) ไม่ว่าจะเป็นเสียงบรรยาย, รายงานต่าง ๆ และตำราต่าง ๆ ของชัยคฺอับดุซซะลาม และท่านได้สั่งเสียให้ข้าฯ ยำเกรงต่ออัลลอฮฺในทุกสภาพการณ์

محمد اسحاق الدهلوي عن جده لأمه عبدالعزيز ابن شاه ولي الله الدهلوي صاحب ثبت الإرشاد إلى المهمات الإسناد

.٢- الشيخ المفتي الحكيم المعمر أحمد حسن الطونكي .

من شيوخه : حيدر حسن بن أحمد حسن خان الطونكي عن نذير حسين بأسانيده .

٣-الشيخ المعمر المحدث الزاهد محمد عبدالله الصومالي .

من شيوخه : سليمان بن عبدالرحمن الحمدان صاحب ثبت إتحاف العدول الثقات بإجازة كتب الحديث والأثبات

٤-الشيخ المعمر العلامة عبدالقادر بن عبدالله بن شرف الدين .

من شيوخه والده الذي يروي عن محمد بن محمد العمراني عن شيخ العلامة الشوكاني .

٥-الشيخ المعمر القاضي محمد الحافظ بن موسى حميد المدني .

من شيوخه : الملك إدريس السنوسي ومحمد بن الحسن الثعالبي صاحب ثبت مختصر العروة الوثقي في مشيخة أهل العلم والثقة .

٦-الشيخ العلامة محمد الحبيب ابن الخوجة الأمين العام لمجمع الفقه الإسلامي سابقا .

من شيوخه : محمد الفاضل ابن عاشور

وعبدالرحمن نجل الشيخ أحمد البنا الساعاتي صاحب كتاب الفتح الرباني

ترتيب مسند احمد بن حنبل الشيباني ,

٧–الشيخ العلامة المعمر محمد بن عبدالله آدو الشنقيطي .

من شيوخه :محمد حبيب الشنقيطي

ويروي عن كتب ابن سعدي .

٨–الشيخ المعمر أبوبكر محمد زهير الشاويش .

من شيوخه : محمد راغب الطباخ صاحب ثبت الأنور الحبيبة .

والشيخ الفقيه محمد بن عبدالعزيز المانع صاحب حاشية دليل الطالب .

٩–الشيخ المحقق صبحي السامرائي البغدادي .

من شيوخه : عبدالكريم بن عباس الصاعقة الذي يروي عن نعمان خير الألوسي

عن أبيه محمود صاحب روح المعاني في تفسير القرآن .و عن صديق حسن خان .

١٠–الشيخ العلامة شيخ الحنابلة في زمانه عبدالله بن عبدالعزيز بن عقيل .

من شيوخه :علي بن ناصر أبو وادي عن نذير حسين .

وعبدالله بن محمد القرعاوي عن عمر بن حمدان المحرسي.

١١–الشيخ العلامة المسند بديع الدين الراشدي السندي .

و كانت إجازته لي أول إجازة أتشرف بالحصول عليها وقد سمعت عليه من كتاب الاعتصام والتوحيد من صحيح البخاري وغير ذلك .

وأكتفي بهذا القدر من المشايخ الفضلاء والمسندين النبلاء والحمد لله رب العالمين

.كتبها راجي عفو ربه الغفور /عبدالسلام بن حسين بن عبدالسلام الفيلكاوي

الكويتي . يوم الخميس ٢٥/جمادى الأخر ١٤٤٦هـ -٢٦/ ١٢/ ٢٠٢٤

الشيخ الدكتور/
عبدالسلام بن حسين الفيلكاوي

อิควานีย์คนนี้ได้กล่าวต่อไปว่า

“และเป็นที่แน่นอนว่าผู้ที่กล้าวิพากษ์วิจารณ์นั้นไม่เคยได้เห็นใบอิญาซะฮ์ฉบับนี้ด้วยตนเอง หากแต่เคยเห็นเพียงใบอิญาซะฮ์ของผู้อื่น แล้วด่วนสรุปว่าใบอิญาซะฮ์ทั้งหมดจะต้องมีลักษณะเช่นนั้นเท่านั้น”

อิญาซะฮฺที่ข้าฯ วิพากษ์ไปนั้น ถูกนำมาแสดงอยู่ในเว็บไซต์ของพวกเขา และฉบับที่ถูกนำเอามาฉายใหม่นี้ ก็แทบไม่มีอะไรต่างไปจากฉบับที่อยู่ในเว็บไซต์เลย ช่างน่าเวทนากับความรีบร้อนชี้แจงของพวกเขาเหลือเกิน

เขาได้กล่าวต่อไปอีกว่า

“ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในใบอิญาซะฮ์ที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺได้มอบให้แก่...นั้น ***เป็นหลักฐานชัดเจนว่าเป็นช่วงเวลาที่ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺได้รับอิทธิพลทางความคิดและแนวทางของชัยคฺมุฮัมมัด นาศิรุดดีน อัลอัลบานีย์แล้ว*** *อีกทั้งในใบอิญาซะฮ์ยังได้ระบุถึงการสืบทอดความรู้จากชัยคฺอัลอัลบานีย์ถึง...ด้วย นี่จึงเป็นตัวอย่างอันชัดแจ้งของปัญหาที่เกิดจากการที่ผู้วิจารณ์รู้เพียงเศษเสี้ยวของความจริง แต่กลับกล้าอธิบายราวกับรู้เรื่องทั้งหมด เป็นการยืนยันคำกล่าวที่ว่า "من قلَّ علمُه كثُر كلامُه" (ผู้ใดมีความรู้น้อย คำพูดของเขาจะมาก)”*

คนที่รู้น้อย ก็คือ เจ้าตัวผู้เขียนประโยคข้างต้นนี้มากกว่า ช่างน่าขบขันเสียจริงกับความพยายามจะกลบเกลื่อนของเขา ดูเหมือนเขาจะไม่รู้เลยว่า อัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์เสียชีวิตปี 1961 ส่วนชัยคฺอัลบานีย์เสีย ปี 1999 ขณะที่ใบอิญาซะฮ์ที่ อ. ของเขาได้รับมานั้นลงปีไว้ว่าคือปี 2000 มันก็แน่นอนอยู่แล้วล่ะที่จะต้องสรุปว่า อิญาซะฮ์ที่ให้มา ได้ถูกให้ตอนชัยคฺบูคุบซะฮฺ ﵀ เปลี่ยนแนวทางมาตามชัยคฺอัลบานีย์ ﵀ แล้ว **เพราะใบอิญาซะฮฺได้ออกให้ภายหลังจากชัยคฺอัลบานีย์ ﵀ เสียชีวิตไปแล้ว!**

ประเด็นที่เขาแสร้งโง่หรือโง่จริง ๆ ก็ไม่อาจทราบได้คือ ในใบอิญาซะฮ์ที่ครูของเขาได้รับมา เป็นใบอิญาซะฮฺที่ยกย่องอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ ไว้อย่างโดดเด่นที่สุด สำนวนการสรรเสริญก็ชัดเจนมากที่สุด บ่งชี้ว่า ณ ตอนที่ออกใบอิญาซะฮฺให้ ชัยคฺบูคุบซะฮฺ ﵀ ยังให้ความเคารพต่ออัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์อยู่

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึง “ความไม่รู้” ของสานุศิษย์อิควานีย์คนนี้ก็คือ **การพุ่งเป้าไปที่อัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ ในข้อเขียนของข้าฯ เป็นไปตามมาตรฐานการพิจารณาระบบการอิญาซะฮฺ** นั่นคือ ในใบอิญาซะฮฺที่อาจารย์ของเขาได้รับมา สายรายงานที่แข็งแรงและดีที่สุดคือสายรายงานที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺรับจากอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ ทั้งนี้เพราะชัยคฺบูคุบซะฮฺเป็นลูกศิษย์จริง ๆ ของอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ที่อยู่ด้วยกันยาวนานและได้รับหนังสือต้นฉบับตัวเขียนมือจากอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์หลายฉบับ ทั้งยังได้รับการออกอิญาซะฮฺเป็นกรณีพิเศษจากตัวของอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์

ในแง่ของความแข็งแรงของตัวสายรายงานแล้ว สายรายงานที่เกิดขึ้นจากการได้อ่านต่อหน้าครูและได้ฟังการอ่านจากครูย่อมมีน้ำหนักน่าเชื่อถือที่สุด เพราะเงื่อนไขสำคัญของสายรายงานคือ **ได้ยินและได้อ่านตัวบทและสายรายงานที่ตนรับมาจากครู** อิญาซะฮฺที่ให้โดยไม่มีการอ่านสิ่งใดต่อกัน เป็นอิญาซะฮฺที่มีน้ำหนักน้อยที่สุด เพราะขาดเงื่อนไขสำคัญคือ การได้ยินหรือการอ่านสิ่งที่ถูกมอบให้ ด้วยเหตุนี้ตามกระบวนการพิจารณา “อัลอิซนาดอัลอาลีย์” (สายรายงานที่มีสถานะสูงที่สุด) นักฮะดีษจึงพิจารณาจากสถานะที่เหนือกว่าของผู้ให้สายรายงาน (ทั้งความจำและอายุ) และวิธีการส่งมอบสายรายงานให้แก่กัน ชื่อนักปราชญ์ทั้งหมดที่ถูกระบุไว้ในใบอิญาซะฮฺของเขาจึงไม่ใช่เรื่องแปลกเลยที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺจะระบุถึงอัลฮาฟิซฺ อะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ไว้คนแรกของเอกสารพร้อมพรรณนาถึงตัวอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ไว้เลิศลอยที่สุด นั่นคือ

مجازاً من شيخه إمام العصر، ونادرة الدهر، الحافظ الكبير الشيخ أبي الفيض أحمد بن محمد بن الصديق الغماري إجازة عامة بما حواه ثبته الكبير المسمى: "البحر العميق، في مرويات ابن الصديق"، ويقع في مجلدين، ناولنيه الشيخ في أصله الذي بخطه، المحفوظ الآن عند بعض تلامذته بطنجة، ويوجد فرعه بخطي بخزانة تطوان العمومية، ومختصره المسمى:"المعجم الوجيز للمستجيز" المطبوع بالقاهرة في جزء لطيف،

“ได้รับอิญาซะฮฺจากชัยคฺของเขา **ผู้เป็นอิมามแห่งยุค และเป็นบุคคลหายากแห่งกาลเวลา อัลหาฟิซผู้ยิ่งใหญ่** ชัยคฺอบุลฟัยฎฺ อะหฺมัด บิน มุฮัมมัด บิน อัศศิดดีก อัลฆุมารีย์ เป็นอิญาซะฮฺทั่วไปในสิ่งที่บรรจุอยู่ในหนังสือบันทึกสายรายงานเล่มใหญ่ของท่านที่ชื่อว่า

"อัลบะหฺรุลอะมีก ฟี มัรวียาต อิบนุศศิดดีก" ซึ่งมีสองเล่ม ท่านชัยคฺได้มอบต้นฉบับที่เขียนด้วยลายมือของท่านให้แก่ฉัน ซึ่งปัจจุบันถูกเก็บรักษาไว้ที่ลูกศิษย์บางคนของท่านในเมืองตันญา และมีสำเนาที่เขียนด้วยลายมือของฉันอยู่ในห้องสมุดสาธารณะเตฏวาน และหนังสือย่อของมันที่ชื่อว่า อัลมุอฺญะมุลวะญีซ ลิลมุสตะญีซ ซึ่งพิมพ์ที่ไคโรเป็นเล่มเล็ก”[22]

จากตรงนี้สิ่งที่ทำให้สายรายงานจากอัลซุมารีย์แข็งแรงที่สุด มาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺเรียนกับอัลซุมารีย์ยาวนานที่สุดเมื่อเทียบกับเวลาที่เรียนจากชัยคฺอัลบานีย์ﷺ
2. ชัยคฺบูคุบซะฮฺผ่านการอ่านตำราต่อหน้าครูและได้ยินการอ่านตำราจากปากครูมาตลอดเวลาที่เป็นลูกศิษย์ ซึ่งทำให้อิญาซะฮฺของอัลซุมารีย์มีสถานะดีที่สุด
3. อัลฮาฟิซฺ อัลซุมารีย์ มีสถานะในแง่ของสายรายงานฮะดีษเหนือกว่าชัยคฺอัลบานีย์ﷺเพราะมีชื่อเสียงเลื่องลือว่าจดจำฮะดีษได้มากกว่า, อาวุโสกว่าและมีการเดินทางไกลไปทั่วโลกเพื่อรวบรวมสายรายงานที่มีสถานะสูงจากหัวเมืองต่าง ๆ ของประชาชาติอิสลาม อันเป็นธรรมเนียมที่สืบทอดกันมาของนักฮะดีษในสมัยซะลัฟ ด้วยเหตุนี้อัลฮาฟิซฺ อัลซุมารีย์ จึงมีทั้งผลงานในด้านของการวิพากษ์ฮะดีษและผลงานในด้านของการประมวลแจกแจงสายรายงานของตนเองที่มากด้วยปริมาณและสูงกว่าในแง่ของสถานะ หนังสือของอัลฮาฟิซฺ อัลซุมารีย์ ที่เขียนชี้แจงสายรายงานของตนเองนั้นมีจำนวนที่ยืดยาวหลายเล่มและหลายชื่อ จนเกือบจะเท่ากับหนังสือ

(المعجم المفهرس أو تجريد أسانيد الكتب المشهورة والأجزاء المنثورة) ของท่านอัลฮาฟิซฺอิบนุฮะญัร อัลอัซเกาะลานีย์ﷺเลยก็ว่าได้ หนังสือของท่านอิบนุฮะญัรเล่มนี้นับเป็นหนังสือที่ประมวลชื่อครูและสายรายงานมากมายมหาศาลของท่านอิบนุฮะญัร ชนิดที่จะหาคนใดเทียบเท่าได้ยากแล้ว และถัดจากสมัยของอัลฮาฟิซฺ

[22] ข้างต้นนี้คือสำนวนการแปลของอิควานีย์คนนี้ มิใช่ของข้าฯ

อัซซุยูฏีย์ﷺมาแล้ว ข้าฯ ไม่คิดว่าจะมีใครสามารถเขียนบันทึกชื่อครู, ชื่อตำรา และสายรายงานของตนเองไว้มากมายได้เกือบจะใกล้เคียงกับที่ท่านอิบนุฮะญัร และท่านอัซซุยูฏีย์ได้ทำไว้ นอกจากอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ คนเดียว วัลลอฮุอะอฺลัม

4. เอกสารการอิญาซะฮฺจากชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺให้ความสำคัญสูงสุดต่อสายรายงานของอัลฆุมารีย์ ดังจะเห็นได้จากการยกมากล่าวถึงเป็นชื่อแรกในเอกสารและยังมีระบุยศทางวิชาการไว้อย่างสูงส่ง ขณะที่ชื่อของชัยคฺอัลบานีย์ﷺปรากฏเป็นชื่อสุดท้ายในเอกสารร่วมกับนักวิชาการท่านอื่น ๆ ก่อนหน้า
5. การอิญาซะฮฺของอัลฮาฟิซฺแก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺเป็นการอิญาซะฮฺที่มีหนังสือรับรองเป็นลายลักษณ์ แต่การอิญาซะฮฺจากท่านอื่น ๆ เกือบทั้งหมดเป็นการอิญาซะฮฺปากเปล่า
6. สายรายงานที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺได้จากชัยคฺอัลบานีย์นั้น ไม่เรียกว่าอิญาซะฮฺเลยในทางวิชาการ ในเรื่องนี้ท่านชัยคฺบัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์ ลูกศิษย์คนสนิทของชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺผู้เขียนประวัติชีวิตของชัยคฺเอง ได้ระบุว่าการอนุญาตที่ชัยคฺอัลบานีย์ﷺได้มอบให้แก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺนั้น ไม่ใช่ "อัลอิญาซะฮฺ" หากแต่เป็นสิ่งที่เรียกว่า "อัลมุนาวะละฮฺ" (การส่งมอบหนังสือบางเล่ม) ซึ่งหนังสือที่ชัยคฺอัลบานีย์ﷺได้มอบให้ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺและอนุญาตให้รายงานต่อนั้น คือหนังสือ "ศิฟะตุเศาะลาตินนบีﷺ (ลักษณะการละหมาดของท่านนบีﷺ)", "เศาะลาตุตตะรอวีฮฺ (การละหมาดอัตตะรอวีฮฺ)", "เศาะลาตุลอีดฟิลมุศ็อลลา (การละหมาดอีดในมุศ็อลลา)", "ตัศดีดุลอิศอบะฮฺ (เป็นหนังสือวิพากษ์เรื่องละหมาดอัตตะรอวีฮฺ 20 ร็อกอะฮฺ), และ เล่มที่ 4 ของหนังสือ "อัซซิลซิละฮฺอัศเศาะฮีฮะฮฺ" (หนังสือที่รวบรวมและตรวจสอบสถานะของบรรดาฮะดีษเศาะฮีฮฺ) อีกเล่มก็เป็นหนังสือ สารานุกรมและสารบัญตำราฮะดีษชุดต่าง ๆ ของ

ห้องสมุดอัศศอฮิรียะฮฺ[23] ฉะนั้นสิ่งที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้จากชัยคฺอัลบานีย์ﷺ จึงมิใช่อิญาซะฮฺที่หมายถึง การสืบสายรายงานย้อนกลับไปยังตำราฮะดีษหรือตำราของนักปราชญ์ในรุ่นอดีต หากแต่เป็นเพียงการอนุญาตให้รายงานหนังสือละหมาดของชัยคฺอัลบานีย์ﷺต่อเท่านั้น และในการรับความรู้จากชัยคฺอัลบานีย์ﷺ ชัยคฺบัดรฺ อัลอัมรอนีย์ ระบุเพียงแค่ว่าชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้เรียนฮะดีษมากกว่าสองบาบขึ้นไป (บาบคือ หมวดหมู่ย่อยในตำราฮะดีษ) จากหนังสือ "อัซซุนันอัลกุบรอย์" ของอิมามอันนะซาอีย์ﷺเมื่อครั้งที่ชัยคฺอัลบานีย์ﷺเดินทางไปเยี่ยมชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺที่ประเทศโมร็อกโกเท่านั้น[24] การที่อิควานีย์ผู้นี้โฆษณาชวนเชื่อว่าใบอิญาซะฮ์ฉบับนี้ได้ระบุถึงการสืบทอดความรู้จากชัยคฺอัลบานีย์ﷺถึงครูของเขา จึงนับเป็นการตบตา (ตัดลีซ) เพราะทำให้ผู้อ่านไขว้เขวว่า เป็นการส่งทอดความรู้อย่างเข้มข้นถึงกันผ่านกระบวนการของการอ่านตำราของชัยคฺอัลบานีย์ﷺต่อหน้าครูและครูก็รับมันจากปากของชัยคฺอัลบานีย์พร้อมคำอธิบาย (ชัรฮฺ) แต่ละประโยคอีกที ทั้งที่ไม่ใช่เช่นนั้นเลย

ฉะนั้นกลุ่มคนที่โฆษณาชวนเชื่อถึงความน่าเชื่อถือที่ครูของตัวเองได้รับผ่านอิญาซะฮฺฉบับนี้ แต่กลับไม่เข้าใจเป้าหมายการวิพากษ์ของข้าฯ ว่าทำไมข้าฯ จึงมุ่งหมายไปที่จุดยืนของอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ ตั้งแต่แรก ซ้ำร้ายยังดันทุรังเขียนชี้แจงกลับมาด้วยข้ออ้างว่า *"เป็นช่วงเวลาที่ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺได้รับอิทธิพลทางความคิดและแนวทางของชัยคฺมุฮัมมัดนาศิรุดดีน อัลอัลบานีย์"* หรือ *"ใบอิญาซะฮ์ยังได้ระบุถึงการสืบทอดความรู้จากชัยคฺอัลอัลบานีย์"* ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงความโง่เขลาของเขาเองในเรื่องระบบการอิญาซะฮฺ น่าประหลาดใจนักสำหรับกลุ่มคนที่อวดอ้างอิญาซะฮฺฉบับนี้มาตลอดนับ 10 ปี ที่กลับไม่เข้าใจ

---

[23] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรุชชะร็อฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ*, หน้า 230.

[24] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรุชชะร็อฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ*, หน้า 181.

เป้าหมายและลำดับการทักท้วงของข้าฯ เสียเอง ทั้งหมดนี้ตอกย้ำสิ่งที่ข้าฯ ตำหนิไปว่าพวกเขาคือลาบ้านผู้โง่เขลา ที่แบกใบอิญาซะฮฺไว้เต็มบ่าแต่กลับไม่เข้าใจสารบบการประเมินความน่าเชื่อถือ **บางทีคนประเภทนี้อาจเหมาะสมกับคำตำหนิของชัยคฺบูคุบซะฮฺที่เคยใช้กับ "อัตตะลีดีย์" ว่า "อัดดัจญาล" เสียแล้วกระมัง**[25]

ประเด็นที่ต้องตอบตรงนี้คือ จุดยืนของอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ ที่มีต่อกลุ่มสำนักกะลามอย่างอัลอะชาอิเราะฮฺ อย่าเลี่ยงไปประเด็นอื่น (ส่วนจุดยืนของนักวิชาการท่านอื่น ๆ ในใบอิญาซะฮฺก็ว่ากันอีกทีต่อ) สิ่งที่ข้าฯ กริ่งเกรงว่าคนเหล่านี้จะไม่ทราบอีกก็คือ อัลฮาฟิซฺ อะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ กับชัยคฺอัลบานีย์ถือเป็นคู่ปรับตลอดกาลของวงวิชาการในโลกมุสลิม เพราะหนังสือเล่มแรกในชีวิตของชัยคฺอัลบานีย์ก็คือหนังสือที่มีชื่อว่า *"ตะฮฺสี้รุซซาญิดมินิตติคอศอัลกุบูรมะซาญิด"* อันเป็นหนังสือที่ชัยคฺอัลบานีย์เขียนขึ้นเพื่อตอบโต้ข้อเขียนของอัลฆุมารีย์ที่สนับสนุนการปลูกสร้างวิหารหรือสร้างมัสยิดทับลงบนกุโบร์ของคนดีทั้งหลาย[26]

สิ่งที่น่าตลกไปมากกว่านั้นคือ อิควานีย์ผู้นี้คงไม่ทราบว่าข้าฯ เองก็ได้รับอิญาซะฮฺจากนักวิชาการท่านหนึ่งจากประเทศโมร็อกโก ผู้ซึ่งได้รับอิญาซะฮฺต่อจากชัยคฺบูคุบซะฮฺมาอีกทีชื่อของเหล่านักวิชาการคนอื่น ๆ ที่ปรากฏอยู่ในใบอิญาซะฮฺของ "ชัยคฺผู้เป็นที่รัก" ของเขานั้น ล้วนแล้วแต่มีอยู่ในใบอิญาซะฮฺที่ข้าฯ ได้รับมาทั้งสิ้น และข้าฯ เห็นว่าเหมาะสมที่จะกล่าวถึงมันตรงนี้ด้วย

สายรายงานจากชัยคฺบูคุบซะฮฺถึงข้าฯ

---

[25] อะฮฺมัด บินอัศศิดดี้ก อัลฆุมารีย์ อัลฮะซะนีย์, *สัมมุลอะชาอิเราะฮฺวัลมุตะกัลลิมีนวัลฟะลาซิฟะฮฺลิชชัยคฺอะฮฺมัดบินอัศศิดดี้กอัลฆุมารีย์อัลฮะซะนีย์ (มัจมูอฺมินบะอฺฎิกุตุบิฮิ)*, รวบรวมและอธิบายโดย ศอดิก บินซะลีม บินศอดิก (อัร์ริยาฎ: ดารุตเตาฮีดลินนัชรฺวัตเตาซีอ), หน้า 7. ตรงคำนิยมโดยชัยคฺบูคุบซะฮฺ

[26] มุฮัมมัด นาศิรุดดีน อัลอัลบานีย์, *ตะฮฺซีรุซซาญิดมินอิตติคอซิลกุบูรมะซาญิด* (อัร์ริยาฎ: มักตะบะฮฺอัลมะอาริฟลินนัชริวัตเตาซีอฺ, 1422).

ในโลกอันกว้างใหญ่นี้ ข้าฯ คิดว่าชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺเป็นลูกศิษย์ที่สนิทสนมกับท่านอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ มากที่สุดในบรรดามนุษย์ทั้งหมดแล้ว และนั่นก็คงเป็นเหตุผลหนึ่งที่คนจำนวนไม่น้อยสนใจในความรู้และประวัติชีวิตของท่าน ทั้งนี้ก็เพราะว่าในศตวรรษล่าสุดของโลกอิสลาม อัลฮาฟิซฺ อะฮฺมัด อิบนุมุฮัมมัด อิบนุศศิดดี้ก อัลฆุมารีย์ ได้ถูกยกย่องกันว่าเป็นนักฮะดีษเพียงคนเดียวที่สามารถจำตัวบทฮะดีษพร้อมสายรายงานมากเทียบเท่ากับความจำของท่านอัลฮาฟิซฺอิบนุฮะญัร อัลอัซเกาะลานีย์ﷺอีกทั้งความสามารถในการค้นคว้าที่กว้างขวางของท่านก็เป็นที่ประจักษ์ผ่านตำราเกือบ 100 ชื่อ ที่ได้รับการตีพิมพ์ไว้แล้วในปัจจุบัน (ยังไม่นับที่ยังไม่ตีพิมพ์) ไม่ว่าเราจะเห็นด้วยกับแนวทางของท่านหรือไม่ก็ตาม

ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺเป็นคนที่ได้รับอิญาซะฮ์ (สายรายงานฮะดีษ) จากท่านอัลฮาฟิซฺอะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ ทั้งยังมีจดหมายและหนังสือที่ส่งมอบกันส่วนตัวมากมายหลายเล่มหลายฉบับ ข้าฯ เอง แม้ไม่เคยได้มีโอกาสพบเจอชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺแต่ก็รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้รับการอิญาซะฮฺสายรายงานฮะดีษจากลูกศิษย์ของท่านมาอีกที แม้จะรู้ว่าข้าฯ ไม่ได้มีคุณสมบัติในการเป็นนักฮะดีษพอที่จะเข้าไปอยู่ในสายรายงานเลยสักนิดก็ตาม

ลูกศิษย์ของท่าน คือท่านชัยคฺเราะชีด บินอะฮฺมัด อัซซาบ อัลมาลิกีย์ คงจะเอ็นดูข้าฯ เลยมอบอิญาซะฮ์สายรายงานของตัวท่านที่รับมาจากชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺให้แก่ข้าฯ อีกทีจนได้

ชัยคฺเราะชีด ได้รับอิญาซะฮ์ฮะดีษพื้นฐานอันเลื่องลือสำหรับทุกวงความรู้ฮะดีษมาจากชัยคฺบูคุบซะฮฺ นั่นคือฮะดีษ “อัลมุซัลซัลบิลเอาวะลียะฮฺ” (ฮะดีษที่ระบุว่าพวกท่านจงเมตตาต่อผู้ที่อยู่บนโลกนี้ แล้วอัลลอฮฺﷻผู้อยู่เบื้องบนเหนือชั้นฟ้าทั้งหมดจะเมตตาพวกท่าน) โดยฮะดีษบทนี้ ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้รับสายรายงานต่อมาจาก นักวิชาการ 2 ท่านเท่านั้น คือ

(1) ท่านอัลลามะฮฺ มุฮัมมัด บินอับดิลฮาดีย์ อัลมันนูว์นีย์ สืบไปจนถึงท่านนบีﷺ

(2) ท่านอัลฮาฟิซฺ อะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ สืบไปจนถึงท่านนบีﷺ[27]

ชัยคฺบูคุบซะฮﷺไม่ได้ส่งสายรายงานของท่านอัลฮาฟิซฺ มาให้ชัยคฺเราะชีด อัซซาบ[28] ทั้งนี้เพราะในช่วงท้ายชีวิต (ในปี 2006) ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้ประกาศตัวแตกหักกับแนวทางศูฟีย์ของอัลฮาฟิซฺ อัลฆุมารีย์ และยังได้ตอบโต้อย่างรุนแรงต่ออับดุลลอฮ์ อัตตะลีดีย์ ลูกศิษย์ของท่านอัลฮาฟิซฺอีกคนหนึ่งที่ได้เคยเอาเอกสารตัวเขียนมือของอัลฮาฟิซฺไปแอบอ้างว่าเป็นสมบัติส่วนตัวที่ตนเองได้รับมา ทั้งที่ไปขอยืมมาจากชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺอีกที อิญาซะฮฺที่ชัยคฺเราะชีดได้รับมาจึงเป็นช่วงหลังจากที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺประกาศแตกหักกับครูของตัวเองไปแล้ว

แต่ก็ยังมีคนบางส่วนในโลกนี้ที่อยู่ทันรับอิญาซะฮฺตอนที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺยังส่งมอบสายรายงานของอัลฮาฟิซฺให้ในอิญาซะฮฺ อย่างไรก็ตาม ข้าฯ ก็ยังได้รับอิญาซะฮฺฮะดีษบทนี้ผ่านสายรายงานกระแสแรก (ของท่านอัลลามะฮฺ มุฮัมมัด บินอับดิลฮาดีย์ อัลมันนูว์นีย์ﷺ) มาแทน อัลฮัมดุลิลละฮฺ

สำหรับตัวบทและสายรายงานอื่น ๆ จากชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺ ท่านชัยคฺอัซซาบ ได้รับการอิญาซะฮฺหนังสือ "เศาะฮีฮ์อัลบุคอรีย์" จากชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺ โดยท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺได้อ่านฮะดีษบทเดียวเท่านั้นให้ชัยคฺอัซซาบฟัง (คือฮะดีษที่กล่าวว่า ทุกการงานขึ้นอยู่กับเจตนา) และได้อิญาซะฮฺฮะดีษบทอื่นที่เหลือทั้งหมดจากตัวหนังสือให้แก่ชัยคฺอัซซาบ[29] ส่วน

---

[27] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรฺชชะร็อฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ*, หน้า 276.

[28] ข้าฯ ได้ถามชัยคฺอาศิม อัลก็อรยูตีย์ ถึงเรื่องนี้ ท่านชัยคฺก็ตอบมาว่า อิญาซะฮฺที่ท่านได้จากชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺไม่มีสายรายงานของอัลฆุมารีย์อยู่ และท่านชัยคฺอาศิมก็ไม่ต้องการรายงานของมุบตะดิอฺ (ผู้สนับสนุนบิดอะฮฺ) อีกด้วย

[29] โปรดดูอะมานะฮฺในทางวิชาการ เมื่อท่านได้รับอิญาซะฮฺหนังสือเศาะฮีฮฺอัลบุคอรีย์มาอย่างง่ายดายเพียงแค่ฟังการอ่านฮะดีษบทเดียวจากครู ท่านก็ระบุอย่างชัดเจนว่าได้ฟังฮะดีษจากชัยคฺบูคุบซะฮฺเพียงบทเดียว ไม่ได้ตบตาให้คนเข้าใจว่าท่านนั่งเรียนเศาะฮีฮฺอัลบุคอรีย์จนจบเล่ม ทั้งนี้เพราะในทางวิชาการฮะดีษแล้ว

ชัยคฺบูคุบซะฮฺ ก็รับสายรายงานมาโดยกล่าวว่า ท่านอัลลามะฮอับดุลฮะฟีซ อัลฟาซีย์ ได้เล่าฮะดีษบทนี้ให้แก่ข้าฯ (โดยที่ข้าฯ ทำการอ่านตัวบทให้ชัยคฺฟัง) จากท่านชัยคฺอับดุลลอฮฺ บินอิดรีซ อัซซะนูซีย์ﷺแล้วก็สืบสายรายงานไปจนถึงอิมามอัลบุคอรีย์ จากนั้นก็สืบถึงท่านนบีﷺด้วยตัวบทอันเป็นที่รู้จักกัน (โปรดดูภาพสายรายงานในหน้าถัดไป)

สำหรับท่านอัลลามะฮฺ อับดุลลอฮฺ บินอิดรีซ อัซซะนูซีย์ﷺท่านคือนักฮะดีษที่ถูกพรรณนาถึงว่า “อัซซะละฟีย์อัลอะษะรีย์” ตามสำนวนที่ ท่านอัลลามะฮฺ อัชชัยคฺอับดุลฮะฟีซ อัลฟาซีย์ ﷺ ได้พรรณนาถึงไว้[30] นอกจากนี้ท่านอัลลามะฮฺ อับดุลฮะฟีซ อัลฟาซีย์ﷺยังได้ระบุว่า ตนเองได้เรียนหนังสือ “อัรร็อดดุอะลัลญะฮ์มียะฮฺ” ของอิมามอะฮฺมัดﷺและหนังสือ “อัลอุลูว์” ของท่านอัสสะฮะบีย์ﷺ กับท่านอัลลามะฮฺอับดุลลอฮฺ บินอิดรีซ อัซซะนูซีย์ﷺอีกด้วย[31]

หนังสือทั้งสองเล่มนี้ เป็นเล่มที่กลุ่มนิยมปรัชญากรีกอย่างอะชาอิเราะฮ์ชิงชังเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอัลเกาษะรีย์ ปราชญ์ใหญ่ของพวกเขา นั่นก็หมายความว่าฮะดีษของ “เศาะฮีฮ์อัลบุคอรีย์” ได้สืบทอดมาถึงชัยคฺอัซซาบ ผ่านนักฮะดีษซะละฟีย์อยู่ในสายรายงานไม่ไกลจากยุคของเราไปมากนัก

ส่วนข้าฯ แม้จะได้รับสายรายงานต่อมาจากชัยคฺเราะชีด อัซซาบ แต่ก็อย่างที่ได้บอกไปว่าจะไปถือสาเอาจริงเอาจังจากข้าฯ คงไม่ได้ เพราะท่านชัยคฺอัซซาบให้อิญาซะฮฺข้าฯ มาด้วยความเอ็นดูและเพราะเห็นว่าข้าฯ ให้เกียรติชัยคฺบูคุบซะฮฺﷺ แม้ว่าข้าฯ จะห่างไกลราวฟ้ากับเหวมากเมื่อเทียบกับทุกคนที่อยู่ในสายรายงานบนตัวข้าฯ ขึ้นไปจนถึงอิมามอัลบุคอรีย์ﷺต่อไปจนถึงท่านนบีﷺก็ตาม

สำนวนการรายงานย่อมมีความแตกต่างกันระหว่างการได้รับฮะดีษมาผ่านการฟังครูอ่าน กับการได้รับฮะดีษมาผ่านการอิญาซะฮฺให้ของครูโดยไม่ต้องอ่านหรือฟังสิ่งใดจากครูเลย

[30] อับดุลฮะฟีซ บินมุฮัมมัด อัฏฏอฮิร บินอับดิลกะบีร อัลฟาซีย์, *มุอฺญัมอัชชุยูค*, ตรวจทานโดย อับดุลมะญีด เคาะยาลีย์ (บัยรูต: ดารุลกุตุบอัลอิลมียะฮ, 1424), หน้า 198.

[31] เรื่องเดียวกัน, หน้า 207.

สายรายงานเศาะฮีฮฺอัลบุคอรีย์จากชัยคฺเราะชีด
อัซซาบ รับจากชัยคฺบูคุบซะฮฺ สืบไปจนถึงท่านนบี

أولا :صحيح البخاري :

وهو إسناد مسلسل بالمغاربة إلى أبي ذر الهروي من طريق ابن سعادة

حدثنا بأوله و إجازة بباقيه العلامة المعمر المحدث الشريف أبو أويس محمد الأمين بوخبزة التطواني المغربي رحمه الله قال أخبرني الشيخ عبد الحفيظ الفاسي عن الشيخ عبد الله بن ادريس السنوسي عن والده ادريس بن محمد السنوسي عن والده محمد بن أحمد السنوسي الفاسي عن أبي عبد الله محمد التاودي بن سودة عن محمد بن عبد السلام بناني عن محمد بن عبد القادر الفاسي عن أبيه أبي المكارم عبد القادر الفاسي عن أبي زيد عبد الرحمن بن محمد بن يوسف الفاسي عن أبي عبد الله محمد بن قاسم القصار عن أبي النعيم رضوان الجنوي عن أبي زيد عبد الرحمن سقين العاصمي عن أبي عبد الله ابن غازي المكناسي عن أبي عبد الله محمد السراج عن أبيه أبي القاسم السراج عن أبيه يحيى السراج عن أبي البركات ابن الحاج السلمي البلفيقي عن أبي جعفر أحمد بن إبراهيم بن الزبير الثقفي الغرناطي عن أبي الخطاب محمد بن خليل السكوني عن أبي الخطاب ابن واجب القيسي عن أبي عبد الله محمد ابن سعادة عن عمه أبي عمران موسى ابن سعادة عن أبي علي ابن فيارة الصدفي عن أبي الوليد بن خلف الباجي عن أبي ذر عبد بن أحمد الهروي عن الأشياخ الثلاثة أبي محمد عبد الله بن أحمد بن حمويه الحميدي السرخسي و أبي إسحاق البلخي المستملي و أبي الهيثم محمد بن زارع الكشميهني ثلاثهم عن أبي عبد الله محمد بن يوسف بن مطر الفربري.

عن الإمام محمد بن اسماعيل البخاري قال : حَدَّثَنَا الحُمَيْدِيُّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الأَنْصَارِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ التَّيْمِيُّ، أَنَّهُ سَمِعَ عَلْقَمَةَ بْنَ وَقَّاصٍ اللَّيْثِيَّ، يَقُولُ: سَمِعْتُ عُمَرَ بْنَ الخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى المِنْبَرِ قَالَ:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: «إِنَّمَا الأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا، أَوْ إِلَى امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ ".

من رسالة الشيخ رشيد عزاب : الأسانيد الندية إلى الأوائل الحديثية

หลังจากที่ข้าฯ ได้เล่าให้ท่านชัยคฺอัซซาบรับทราบถึงการทำงานศาสนาของข้าฯ ในเมืองไทย ท่านก็ได้ขอดุอาอ์ต่อพระองค์อัลลอฮฺﷻให้การทำงานของข้าฯ เกิดประโยชน์แก่ประชาชาติอิสลาม อามีนยาร็อบบัลอาละมีน

สำหรับผู้รู้คนอื่น ๆ ที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺ﵀ได้รับอิญาซะฮฺมา ประกอบไปด้วยบุคคลเหล่านี้

1. อัลลามะฮฺ อับดุลลอฮฺ บินอะกี้ล อัลฮัมบะลีย์﵀ได้อิญาซะฮฺให้แก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺ﵀เมื่อครั้งที่ไปเยี่ยมชัยคฺบูคุบซะฮฺที่บ้านของชัยคฺในปี ฮ.ศ.1421 การอิญาซะฮฺครั้งนี้เป็นการอิญาซะฮฺแบบตัดบีจ (ต่างฝ่ายต่างอิญาซะฮฺให้แก่กันอันเป็นการแลกเปลี่ยนสายรายงานกัน)[32]
2. อัลลามะฮฺ อิบนุอาชูร﵀ได้อิญาซะฮฺปากเปล่า (ไม่มีเอกสาร) ให้แก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺ﵀เมื่อครั้งไปเยี่ยมชัยคฺในปี ฮ.ศ. 1382[33]
3. อัลมุฮัดดิษ อับดุลฮัยย์ อัลกิตตานีย์﵀ได้อิญาซะฮฺปากเปล่าให้แก่ชัยคฺเมื่อครั้งที่พบชัยคฺที่เมือง ติฏวาน[34]
4. อัลลามะฮฺ มุฮัมมัด บินอับดิลฮาดีย์ อัลมันนูนีย์﵀ได้ขออิญาซะฮฺจากชัยคฺบูคุบซะฮฺ﵀เพื่อต้องการสายรายงานจากอัลฆุมารีย์ ชัยคฺบูคุบซะฮฺ﵀จึงได้มอบอิญาซะฮฺให้ และได้ขอให้ท่านอัลลามะฮฺ อัลมันนูนีย์﵀อิญาซะฮฺรายงานของท่านแก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺ﵀ด้วยเป็นการแลกเปลี่ยนกัน ท่านอัลลามะฮฺ อัลมันนูนีย์﵀จึงได้ส่งเอกสารอิญาซะฮฺมาให้แก่ชัยคฺ[35]

---

[32] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรุชชะร็อฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ*, หน้า 238.

[33] เรื่องเดียวกัน, หน้า 226.

[34] เรื่องเดียวกัน, หน้า 229.

[35] เรื่องเดียวกัน, หน้า 242.

5. อัลลามะฮฺ อับดุลฮะฟีซ อัลฟาซีย์ อัลฟิฮฺรีย์ﷺได้อิญาซะฮฺปากเปล่าให้แก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺ ณ เมืองมาร์ทิล (Martil) ประเทศโมร็อกโก[36]

จากนักวิชาการทั้ง 5 ท่านที่ชัยคฺบูคุบซะฮฺได้รับอิญาซะฮฺมาทั้งหมด ล้วนแล้วแต่มิใช่อิญาซะฮฺที่เกิดขึ้นผ่านการเป็นลูกศิษย์ที่นั่งเรียนตำราจากครูในระยะที่ยาวนานแต่อย่างใด ทั้งหมดเป็นอิญาซะฮฺตามประเพณีทางวิชาการที่ผู้รู้จะหยิบยื่นหรือขอกันเพื่อบะเราะกะฮฺ (ความจำเริญ) ในการผูกโยงสายโซ่ความรู้เท่านั้น อย่างไรก็ตามในทั้ง 5 ท่านนี้ เท่าที่ข้าฯ ทราบ มีเพียงท่านอัลลามะฮฺ อับดุลลอฮฺ บินอะกี้ล อัลฮัมบะลีย์ เท่านั้นที่เป็นนักวิชาการซะละฟีย์ ส่วนท่านอื่นเป็นศูฟีย์และอะชาอิเราะฮฺกันทั้งหมด!

ด้วยเหตุนี้กระมัง ในตอนที่ชายผู้หนึ่งได้บอกกับชัยคฺอัลบานีย์ﷺว่า เขาตั้งใจว่าจะไปยังประเทศโมร็อกโกเพื่อแสวงหาอัลอิญาซะฮฺฮะดีษจากชัยคฺ (อับดุลลอฮฺ) อัลฆุมารีย์ เมื่อชัยคฺอัลบานีย์ﷺได้ยิน จึงได้ตอบกลับไปว่า

هذه الإجازة شكلية لا قيمة لها إطلاقا، عندنا واحد اسمه حسن السقاف أخذ إجازة منه ، لكنه ضد الدين ، فما الفائدة من هذه الإجازات ؟! ، ولذلك فأنت أدرس الحديث إن كان من سبقك عندك في هذه الدراسة وهو أقوى منك وإلا فادرس بنفسك ، وهذه نصيحتي لك ولكل مسلم. (فتاوى عبر الهاتف والسيارة-181).

"อัลอิญาซะฮฺนี้ คือการถือมั่นอยู่กับพิธีการภาพภายนอก (พิธีรีตองทางวิชาการ-ผู้แปล) ไม่มีคุณค่าราคาใด ๆ สำหรับมันเลยโดยสิ้นเชิง ณ ที่พวกเราตอนนี้ มีอยู่คนหนึ่ง ชื่อของเขาคือ ฮะซัน อัซซักกอฟ เขาได้รับอิญาซะฮฺมาจากอัลฆุมารีย์ไป แต่ทว่าอัซซักกอฟ คือผู้เป็นปฏิปักษ์ต่อศาสนา **เช่นนั้นแล้วอะไรคือประโยชน์จากอิญาซะฮฺทั้งหลายนี้เล่า?** และเนื่องเพราะสิ่งดังกล่าวนั่นเอง ท่านจงศึกษาฮะดีษ หากมีผู้ที่เรียนรู้ฮะดีษมาก่อนท่านอยู่ ณ ที่ตัวท่านแล้วในการศึกษาศาสตร์นี้ โดยที่เขาแข็งแรงกว่าท่าน (มีความรู้ฮะดีษมากกว่าท่าน-ผู้

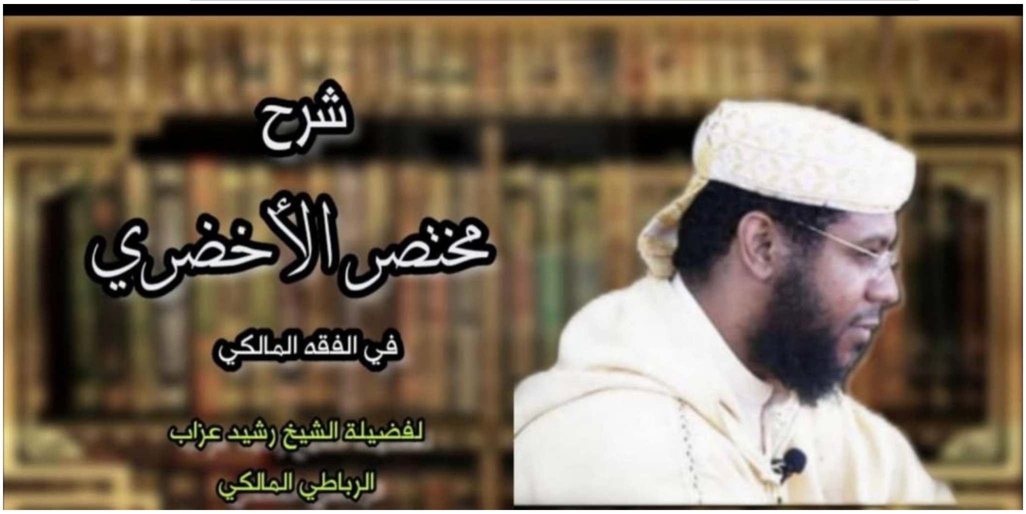
[36] บัดรฺ อัลอัมรอนีย์ อัฏฏ็อนญีย์, *มะศอฮิรุชชะร็อฟวัลอิซซะฮฺอัลมุตะญัลลิยะฮฺฟีฟะฮฺเราะซะฮฺอัชชัยคฺมุฮัมมัดบูคุบซะฮฺ*, หน้า 238, 226.

แปล) **แต่หากไม่มีใครแล้ว ก็จงศึกษาฮะดีษด้วยตัวของท่านเอง** และนี่คือ คำชี้แนะของข้าพเจ้าแก่ท่านและแก่มุสลิมทุกคน”[37]

จุดยืนข้างต้นของชัยคฺอัลบานีย์ﷺข้างต้น แตกต่างราวฟ้ากับเหวกับจุดยืนของอิควานในบ้านเราที่แอบอ้างเอาเรื่องอัลอิญาซะฮฺมาโฆษณาชวนเชื่อว่าพวกเขาสืบทอดความเข้าใจจากชัยคฺอัลบานีย์ﷺมาอย่างเคร่งครัดและแม่นยำ!

ท่านฟะฎีละตุชชัยคฺเราะชีด อัซซาบ อัลมาลิกีย์

ผู้ออกอิญาซะฮฺให้แก่ข้าพเจ้า

[37] *ฟะตาวาย์อับร็อลฮาติฟวัซซัยยาเราะฮฺ-181* (สืบค้นวันที่ 14 มกราคม 2568: https://alathar.net/home/esound/index.php?op=codevi&coid=252921)

อิญาซะฮฺจากชัยคฺเราะชีด อัซซาบ

แก่ข้าพเจ้า

بسم الله الرحمن الرحيم

إجازة رواية

الحمدلله والصلاة والسلام على رسول الله أما بعد فإن من رزق السداد والتوفيق ، وعاين الرشاد والتحقيق ، بالغ في اتباع السلف الذين هم مصابيح الدجى ، وأئمة الهدى ، إذ اتباعهم في الوارد من السنن من أقوم المناهج ، وأرفع المدارج ، وأقوى الحجج ، السالمة من العوج ، وما درجوا عليه هو الحق الذي لا يجوز خلافه فهم الأئمة الرفعاء ، والسادة الفهماء ، أهل الفضل والفضيلة ، وذوي المراتب الرفيعة الجليلة ، الذين حفظوا على الأمة أحكام الرسول ، وأخبروا عن أنباء التنزيل ، وأثبتوا ناسخه ومنسوخه ، وميزوا محكمه ومتشابهه ، ودونوا أقوال النبي وأفعاله ، وضبطوا على اختلاف الأمور أحواله ، في يقظته ومنامه ، وقعوده وقيامه ، وملبسه ومركبه ، ومأكله ومشربه ، وحفظوا مناقب صحابته ، ومآثر عشيرته ، وسطروا سير الأنبياء ، ومقامات الأولياء ، وإختلاف الفقهاء ، ولولا عناية أصحاب الحديث بضبط السنن وجمعها ، واستنباطها من معادنها والنظر في طرقها ، لبطلت الشريعة وتعطلت أحكامها ، إذ كانت مستخرجة من الآثار المحفوظة ، ومستفادة من السنن المنقولة . فمن تعلق بسبيلهم فالحجة الواضحة سلك ، وبالعروة الوثقى استمسك ، والفرض الواجب أدى وأقام ، ووجه الله تعالى قصد ورام

و قد روينا بأسانيدنا إلى الإمام مسلم في قدمة " صحيح مسلم " عن هشام بن حسان عن محمد بن سيرين قال : إن هذا العلم دين ، فانظروا عمن تأخذون دينكم . وعن عاصم الأحول عن ابن سيرين قال : لم يكونوا يسألون عن الإسناد ، فلما وقعت الفتنة قالوا : سموا لنا رجالكم فينظر إلى أهل السنة ، فيؤخذ حديثهم ، وينظر إلى أهل البدع ، فلا يؤخذ حديثهم .وعن عبدان بن عثمان المروزي سمعت ابن المبارك يقول : الإسناد من الدين ، ولولا الإسناد لقال من شاء ما شاء .و كان ممن أنعم الله عليه بالانحياش في سلك هؤلاء الاخيار و الاصطفاف بذكر اسمه في أسانيد هؤلاء الابرار العبد الفقير : رشيد بن أحمد بن عبد الرحمن عزاب و قد طلب مني الأخ المكرم :

الأمين بن وان حاماً بن يوسف لونا

أن أجيزه بعامة ما يصح لشيخنا ومجيزنا العلامة للحدث السيد الشريف أبي أويس محمد الأمين بوخبزة التطواني رحمه الله فأجبت طلبته و أسعفت رغبته ليس لأنني أهل لذاك ولكن رغبة في تكليد ذكر شيخنا في الصالحين و ليبقى علمه فيمن بعده من الآخرين رضي الله عنه و قدس تربته .فأخبرته أني سمعت من الشيخ المسلسل بالأولية من لفظه مرتين و أطراف صحيح البخاري و أجازني بعامة مروياته -رحمه الله- وهو يروي كما أخبرني بنفسه عن كل من :

1_ العلامة للحدث محمد ناصر الدين الألباني رحمه الله مناولة لكتبه و بعامة ما يصح له عن الشيخ محمد راغب الطباخ

2_ العلامة عبد الله بن عقيل الحنبلي رحمه الله تدبيجا .

3_العلامة المفسر محمد الطاهر بن عاشور

4_ العلامة المحدث محمد عبد الحي الكتاني

5_ العلامة عبد الهادي المنوني

6_ العلامة عبد الحفيظ الفاسي الفهري

و أسانيد هؤلاء كلهم معروفة منشورة في أثباتهم .وقد أجزت الأخ المذكور بعامة ما يصح لي روايته عن العلامة محمد بوخبزة رحمه الله إجازة صحيحة بشرطها المعتبر عند علماء الحديث والاثر و الله أسأل أن ينفع به أينما حل وفي أي قطر نزل وصلى الله وسلم وبارك على محمد وآله وصحبه أجمعين

وكتبه: رشيد بن أحمد عزاب
عفى الله عنه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله و آله و صحبه

قال الشيخ العلامة الأديب محمد بوخبزة الحسني التطواني : سمعت الحديث المسلسل بالأولية عن الفقيه الواعية المطلع محمد بن عبد الهادي المنوني ، و الشيخ أحمد بن الصديق الغماري فيما أظن ، و لا ثالث لهذين .

أما الأول فإسناده –و هو من أعلى أسانيده– قال : حدثني به الشيخ محمد عبد الحي الكتاني (و هو يرويه عن سبعين نفسا كما في كتابه فهرس الفهارس 85/1) –و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني الرئيس المعمر الناسك أبو البركات صافي بن عبد الرحمن الجفري المدني ، و هو أول حديث سمعته منه بمكة المكرمة قال : حدثنا به محدث الحجاز و حافظه الشيخ محمد عابد السندي الأنصاري المدني و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني عبد الرحمن بن سليمان الأهدل و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني أمر الله بن عبد الخالق المزجاجي و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني ابن عقيلة –و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني أحمد بن محمد الدمياطي و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثني محمد بن عبد العزيز المنوفي و هو أول حديث سمعته منه– قال : حدثنا أبو الخير الرشيدي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا شيخ الإسلام أبو يحيى زكرياء الأنصاري و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا الحافظ أحمد بن علي بن حجر العسقلاني و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا الحافظ عبد الرحيم بن الحسين العراقي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو الفتح الميدومي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا عبد اللطيف بن عبد المنعم الحراني و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو الفرج ابن الجوزي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو سعيد إسماعيل بن أبي صالح المؤذن و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو طاهر محمد بن محمش الزيادي و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا أبو حامد البزاز و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا عبد الرحمن بن بشر بن الحكم و هو أول حديث سمعته منه– قال : ثنا سفيان بن عيينة و هو أول حديث سمعته منه– (و فيه انقطع التسلسل) فإنه يرويه عن عمرو بن دينار ، عن أبي قابوس ، عن مولى عبد الله بن عمرو بن العاص ، عن مولاه عبد الله بن عمرو بن العاص ، عن رسول الله صلى الله عليه و سلم قال : "الراحمون يرحمهم الرحمن ، ارحموا من في الأرض يرحمكم من في السماء"

و أما الثاني –أي ابن الصديق– فرواه عن ثلاثين نفسا و قد سرد أسماءهم في الفصل الأول من الجزء الثاني من كتابه "البحر العميق في مرويات ابن الصديق" – منهم محمد بهاء الدين القاوقجي ، عن والده أبي المحاسن ، عن محمد عابد السندي ، نحوه

و هذا حديث حسن صحيح كما قال الترمذي ، و قد أخرجه الأربعة في السنن ، و أحمد في المسند ، و البخاري في الأدب المفرد ، و الحاكم في المستدرك .

و قد سمعه مني ببيتي الأخ الأعز الأسعد و الفاضل [illegible] يوم الخميس [illegible] عشر شعبان الأبرك عام ستة وعشرين وأربعمائة وألف [illegible] محمد بن الأمين بوخبزة الحسني

و كان ذلك في تطوان

إسناد الحديث المسلسل بالأولية

อิญาซะฮฺฮะดีษอัลมุซัลซัลบิลเอาวะลียะฮฺจาก

อัลมันนูนีย์และอัลฆุมารีย์แก่ชัยคฺบูคุบซะฮฺ

จุดยืนของอัลฮาฟิซฺอัลฆุมารีย์และชัยคฺบูคุบซะฮฺต่ออัลอะชาอิเราะฮฺ

พระองค์อัลลอฮฺﷻทรงดำรัสไว้ว่า

﴿فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمۡ زَيۡغٞ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ مِنۡهُ ٱبۡتِغَآءَ ٱلۡفِتۡنَةِ وَٱبۡتِغَآءَ تَأۡوِيلِهِۦۖ وَمَا يَعۡلَمُ تَأۡوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُۗ وَٱلرَّٰسِخُونَ فِي ٱلۡعِلۡمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلّٞ مِّنۡ عِندِ رَبِّنَاۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٧﴾ آل عمران: ٧

"ส่วนบรรดาผู้ที่ในหัวใจของพวกเขามีการเอนเอียงออกจากความจริงนั้น พวกเขาจะติดตามโองการที่มีข้อความเป็นนัยจากคัมภีร์ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาความวุ่นวาย และเพื่อแสวงหาการตีความในโองการนั้น และไม่มีใครรู้ในการตีความโองการนั้นได้นอกจากอัลลอฮฺ และบรรดาผู้ที่มั่นคงในความรู้นั้นพวกเขาจะกล่าวว่า พวกเราศรัทธาต่อโองการนั้น ทั้งหมดนั้นมาจากที่พระผู้เป็นเจ้าของเราทั้งสิ้น และไม่มีใครที่จะรับคำตักเตือนนอกจากบรรดาผู้ที่มีสติปัญญาเท่านั้น" (3:7)

ท่านอัลฮาฟิซฺ อะฮฺมัด อัลฆุมารีย์ กล่าวว่า

والآية صريحة في أن الأشعرية مبتدعة زائغون، ومن زعم أنهم أهل السنة والجماعة، فهو كافر مكذّب بخبر الله تعالى بأنهم زائغون، مفتونون.

"และโองการนี้ คือสิ่งชัดเจนในข้อสรุปว่า แท้จริงแล้วกลุ่มอัลอะชาอิเราะฮฺนั้น คือกลุ่มบิดอะฮฺอุตริกรรม เป็นกลุ่มที่หลงผิดออกจากสัจธรรม **และใครก็ตามที่อ้างว่า ที่จริงแล้วพวกอัลอะชาอิเราะฮฺคือ อะฮฺลุซซุนนะฮฺวัลญะมาอะฮฺ มันผู้นั้นก็คือกาฟิรฺผู้ปฏิเสธต่อข่าวคราวของพระองค์อัลลอฮฺﷻที่ได้ระบุว่าแท้จริงแล้วพวกเขาคือกลุ่มที่หลงผิดออกจากสัจธรรม คือพวกที่เฉไฉออกจากหนทางที่ถูกต้อง**"[38]

ท่านชัยคฺบูคุบซะฮฺ﵀ได้กล่าวถึงอัลอะชาอิเราะฮฺไว้ว่า

[38] อะฮฺมัด บินอัศศิดดีก อัลฆุมารีย์ อัลฮะซะนีย์, *สัมมุลอะชาอิเราะฮฺวัลมุตะกัลลิมีนวัลฟะลาซิฟะฮฺ ลิชชัยคฺอะฮฺมัดบินอัศศิดดีกอัลฆุมารีย์อัลฮะซะนีย์ (มัจมูอฺมินบะอฺฎิกุตุบิฮิ)*, หน้า 107. หนังสือเล่มนี้เขียนคำนิยมโดยชัยคฺบูคุบซะฮฺเอง

أن مذهب الأشاعرة ليس على الصواب، وأنه ضال... والتصوف ليس من الإسلام في شيء.

"แนวทางของอัลอะชาอิเราะฮ์นั้น ไม่ใช่แนวทางที่อยู่บนความถูกต้อง และที่จริงแล้วมันคือ สิ่งที่หลงผิด...และอัตตะเศาวุฟ (ศูฟีย์) ก็ไม่ได้มาจากศาสนาอิสลามเลย"

คำพูดของชัยคฺบูคุบซะฮ์ﷺข้างต้นนี้ ปรากฏอยู่ในคลิปวิดีโอจากช่องยูทูป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงจุดยืนของตัวท่านที่มองอัลอะชาอิเราะฮ์และอัศศูฟีย์ว่าเป็นแนวทางที่หลงผิด ช่างแตกต่างอย่างมากจากกลุ่มคนที่ชอบพูดว่า "มัวแต่ฮุกุ่มกันว่ากลุ่มนั่นหลง กลุ่มนี่รอด ยิวกำลังฆ่าพี่น้องของเราอยู่" หรือ "อัลอะชาอิเราะฮ์ก็คือ อะฮ์ลุซซุนนะฮ์" แม้กลุ่มที่ชอบพูดสำนวนนี้จะนิยมแอบอ้างชื่อของท่านมารับรองตัวเองก็ตาม

อ้างอิง:

(العلامة والمحدث بوخبزة...مذهب الأشاعرة ضال والتصوف ليس من الإسلام)، يوتيوب، 2025/01/15، https://www.youtube.com/watch?v=8UJGUOj2_p0)